

ROK V.

ZESZYT 1(6)

MAJ 1930 R.

WIADOMOŚCI

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ
UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO

LUBLIN
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO
1930.

Drukarnia Państwowa w Lublinie.

Przemówienie ks. rek. J. Kruszyńskiego na Inauguracji roku akademickiego dn. 7.X.1928.

Wypadł mi zaszczyt po raz czwarty przemawiania z tego miejsca wobec Dostojnego zebrania Gości, Przyjaciół i Młodzieży Akademickiej, aby otworzyć rok akademicki 1928/29, a jedenasty od istnienia naszej Uczelni. Przyjął się zwyczaj, że niezależnie od referatu wygłoszonego na inauguracji roku przez jednego z profesorów delegowanego przez Radę Wydziałową, w przemówieniu Rektorskim przedstawione są cele i zadania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W roku obecnym odstępuję od tego zwyczaju, ograniczając się tylko do złożenia sprawozdania z naszych prac, wysiłków i dokonanych zmian w roku ubiegłym.

Nie mogę się jednak powstrzymać od wypowiedzenia choć w kilku słowach, naszych dążeń, które przyświecały założeniu Uczelni, a obecnie stanowią i stanowić będą główny przedmiot starań nad rozwojem i utrwaleniem bytu, a jednocześnie i programu Uniwersytetu.

Podkreślaliśmy niejednokrotnie cywilizacyjną rolę Kościoła Katolickiego w dziejach swego rozwoju. W tej maksymie łacińskiej, tak często powtarzanej przez uczonych różnej kategorii, „ex oriente lux”, mieści się głęboki symbol i wielka historyczna prawda. Światło

jest znamię prawdy. Wschodzące słońce rozprasza ciemności nocy i pozwala rozpoznać rzeczywistość, która przed chwilą była spowitą w ciemne mroki.

Wschodnie krainy, nie tylko że są kolebką najstarszej cywilizacji i według powszechnego mniemania — kolebką ludzkości, ale tam zrodziła się prawda, którą tak pięknie opisuje pierwszy największy filozof i teolog chrześcijański, św. Jan Ewangelista, w swoim niezrównanym Prologu do Ewangelji: „Była światłość prawdziwa, która oświeca wszelkiego człowieka na ten świat przychodzącego. Na świecie był, a świat jest uczyniony przezeń, a świat go nie poznał. Przyszedł do własności, a swoi go nie przyjęli. A ilukolwiek przyjęło go, dał im moc, aby się stali synami Bożymi, tym którzy wierzą w imię Jego”. (Jn 1:9-12).

Właśnie ta „moc”, o której Ewangelista wspomina, sprawiła, że synowie popularnie i powszechnie nazywanego Królestwa Bożego, powstałego w kierunku wschodzącego słońca, szli na zachód, południe i północ, niosąc w swem ręku w promieniu krzyża kaganiec oświaty. Kościół katolicki, wcielając w życie realne swój symbol, kładł podwaliny pod współczesną cywilizację. Prawdy tej nikt zaciemnić nie może, ona zawsze siebie obroni. Pierwsze uniwersytety w Europie były wyłączną domeną Kościoła. W ich murach wyrosli i wykształcili się wielcy genjusze, kładący podwaliny pod wszelkie umiejętności, którymi obecnie szczyci się cała ludzkość.

Dopiero w końcu 18-go wieku, wskutek pewnych przewrótów myślowych, zaczęto rzucać hasła uniezależnienia się od dawnych dróg i ustalonych kierunków. To uniezależnienie się było tylko pozorne, nie mogło być rzeczywiste, bo nikt przecież przerabiając swój

dom, nie będzie go zrywał z fundamentów i przenosił na piasek. Jeżeli mu będzie dawał nowe fundamenty, w rzeczach zasadniczych nie mogą się różnić od dawniejszych.

Cywilizacja chrześcijańska nie boi się tych nowych poczyną i zmian, ale z nimi współpracuje i cieszy się, że wspólnym wysiłkiem kieruje drogą ku wyższym stopniom ludzkich umiejętności. Uniwersytety katolickie, przybrawszy taką nazwę dopiero w ubiegłym wieku, dla odróżnienia od zlaicyzowanych, podtrzymują tę podstawową prawdę, że niema i nie może być niezgody pomiędzy objawieniem i wiedzą. Oto podstawa, na której opierają się Uniwersytety katolickie. Poza tem ich cechą są te same dążenia, ten sam rozmach i wolność w badaniu nad rozwojem wiedzy. Powiem, że wolność ta jest nawet bardziej swobodną, bo wolna od uprzedzeń, a rozwija się na tle głębokiego umiłowania prawdy. Tam gdzie jest umiłowanie, daleko jaśniej rysuje się światopogląd przed oczyma uczzonego. Z tą prawdą idziemy do młodzieży, przemawiamy do ich umysłów, a przeto samo przypominamy, że człowiek, dążący do samodzielności, ku wiedzy ludzkiej, nie powinien całkowicie wiązać swego wzroku i swych umiłowań li tylko z tem co jest doczesne i przemijające, ale przypominać sobie, że istnieje Prawda Przedwieczna. Nie tylko ciału mamy służyć, ale najszlachejniejszej części naszego jestestwa — duszy. Zalety duchowe należy podnosić i kształcić. Te zadania młodzież katolicka rozumie i z niemi współdziała.

* * *

Jednem z zasadniczych niedomagań naszego Uniwersytetu, które podkreślaliśmy i ubolewaliśmy przy

wszystkich rocznych sprawozdaniach w ciągu całego pierwszego dziesięciolecia, był brak wszelkich uprawnień w zakresie organizacji naukowej, zarówno jak i pod względem osobowości. Ubiegły rok akademicki przyniósł w tym względzie wielkie zmiany. Dn. 2-go marca 1928 r. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło statut Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. (Oдноśne rozporządzenie Ministerstwa, N. IV. — SW. 167/28). Przez zatwierdzenie wspomnianego statutu, Uniwersytet zyskał osobowość prawną i może rozporządzać dobrem nieruchomym, zapisami i t. d.

Dzięki zatwierdzeniu statutu mogliśmy zwołać dn. 27 czerwca r. b. walne zebranie Towarzystwa Uniwersytetu Lubelskiego i uregulować stan prawny domu przy ul. Niecałej, jako fundacji p. Stanisława Wessla, zmieniając jednocześnie Towarzystwo na Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu.

Uzyskanie tego statutu kosztowało wiele zabiegów i wiele pracy. Nie wystarczały składane przeze mnie bezustannie przedłożenia u odnośnych władz państwowych. Musiałem się uciekać o pomoc moralną u ludzi światłych i ofiarnych, którzy nie tylko wspierali mnie swymi radami, ale z wielkiem poświęceniem, będąc stale w Warszawie, nie przestali kołatać u władz i skutecznie oświeślać sprawy Uniwersytetu. Gdy chodzi o zakres tych prac i starań, czuję się w obowiązku złożyć wyrazy głębokiej wdzięczności ks. prał. dr. Kazimierzowi Bączkiewiczowi, radcy prawnemu metropolitalnej Kurji Warszawskiej, a przed przyjęciem kapłaństwa wybitnemu przedstawicielowi palestry w Warszawie.

Co się tyczy organizacji naukowej Uniwersytet od samego założenia posiada cztery Wydziały.

I. Wydział Teologiczny z sekcją Pisma św., apologetyczną, dogmatyczną, moralną i teologii porównawczej. Wydział ten, oparłszy wykład teologii dogmatycznej i moralnej na Sumie św. Tomasza z Akwinu, daje naszym teologom tę mocną formację umysłową, jaką uzyskać można z bezpośredniego zetknięcia się z dziełami Anielskiego Doktora.

II. Wydział Prawa Kanonicznego, jedyny w Polsce, ma za zadanie przygotować gruntownych znawców prawa kościelnego. Obydwa powyższe Wydziały uzyskały prawa udzielania stopni naukowych. (Dz. U. Rz. P. z dn. 8 paźdz. N. 101, poz. 710, r. 1925).

III. Wydział Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych z dwiema odrębnymi sekcjami: sekcją prawną i sekcją ekonomiczną. Ta ostatnia została rozwinęta ponad normę przyjętą na uniwersytetach państwowych.

IV. Wydział Nauk Humanistycznych z sekcjami: filozoficzną, historyczną, filologii klasycznej, literatury polskiej i romanistyki. Przygotowane również zostało otwarcie sekcji germanistycznej. Chwilowo nastąpiła pewna zwłoka skutkiem braku kandydata na objęcie katedry. Na tym ostatnim Wydziale przygotowują się do przyszłego zawodu nauczyciele i nauczycielki szkół średnich. Aby ułatwić im to zadanie utworzony został przy Uniwersytecie Instytut Pedagogiczny z dwuletnim kursem.

Uprawnienie na powyższych dwóch Wydziałach przedstawia się jak następuje:

Dn. 27 lutego 1927 r. Ministerstwo W. R. i O. P. wydało rozporządzenie, mocą którego zostały uproszczone egzaminy na Wydziale Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych. Egzaminy wewnętrzne zostały skasowane i zaprowadzono egzaminy przed Komisją

egzaminacyjną, składającą się z naszych profesorów i Wydziału prawnego na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, na wzór egzaminów odbywanych na uniwersytetach państwowych. Młodzież akademicka przeto, by zdobyć dyplom państwowy, spełnia te same wymagania, co na każdym z uniwersytetów posiadających prawa publiczności.

Dalej jeszcze osięgają udogodnienia na Wydziale Nauk Humanistycznych. P. Minister W. R. i O. P. podpisał dn. 30 maja 1927 r. rozporządzenie (Dz. Rozp. Min. W. R. i O. P. N. 10/188) z dn. 26 sierpn. 1927 r. i (Dz. U. Rz. nr. 60, poz. 531 z d. 7 lipca 1927 r.) równające w zakresie nauczycielskim absolutorja Uniwersytetu Lubelskiego z magisterjami udzielanymi na uniwersytetach państwowych. Zgodnie z powyższem rozporządzeniem i jako jego uzupełnienie, została utworzona Komisja egzaminacyjna (pismo Minis. W. R. i O. P. z dn. 20 paźdz. 1927 r. nr. IV. SW. 11205/27), przed którą absolwenci Uniwersytetu Lubelskiego, poczynając od tej daty, otrzymują świadectwa nauczycielskie uprawniające do objęcia stanowisk w szkolnictwie średnim. Jest to jedna z poważnych zdobyczy w kierunku uprawnienia Uniwersytetu Lubelskiego. Młodzież, która już skończyła, oraz studująca na wzmiankowanym Wydziale, ma możność uzyskiwania dyplomów państwowych.

Do zdobyczy w dziedzinie uprawnień należy dodać bardzo doniosły fakt, a mianowicie zatwierdzenie Fundacji Potulickiej, utworzonej przez hr. A. Potulicką. Akt rejentałny utworzenia fundacji został sporządzony w Poznaniu 10 sierpnia 1925 r. Upłynęły prawie trzy lata, które kosztowały wiele wysiłków i starań, zanim fundacja została zatwierdzona. Dn. 19 marca 1928 Rada Ministrów powzięła uchwałę na wniosek mini-

strów Dobruckiego i Staniewicza o zatwierdzeniu „Fundacji Potulickiej im. Anieli Potulickiej” (Pismo Ministra W. R. i O. PN. O. Prez. 1895/28). Na skutek tej uchwały Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, ogłoszone w Dz. Ustaw, Nr. 36, p. 348 z dn. 24 marca 1928 r., wyjęło majątki, objęte Fundacją z pod przymusu parcelacyjnego.

Przy tej sposobności uważam sobie za obowiązek wyrazić głęboką wdzięczność p. dr. Gustawowi Dobruckiemu, który, piastując w okresie naszych starań, tękę ministra W. R. i O. P., okazał wiele przychylności dla spraw naszego Uniwersytetu. Należy się również serdeczne uznanie p. prof. Staniewiczowi, jako ministrowi Reform Rolnych, który zasadniczo nie był przeciwny powołaniu do życia fundacji, mającej stanowić w przyszłości wydatną pomoc dla Uniwersytetu.

Dn. 11 maja r. b. pod przewodnictwem J. Em. Kardynała A. Kakowskiego odbyło się w Warszawie pierwsze posiedzenie Kuratorium Fundacji Potulickiej, w którym brali udział wszyscy członkowie Kuratorium z wyjątkiem jednego. Przewodniczącym Kuratorium został obrany Prymas Polski, J. Em. Kardynał Hlond.

* * *

W ubiegłym roku akademickim Wydział Teologiczny liczył 26 studentów, Wydział Prawa Kanonicznego 14. Na Wydziale Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych było zapisanych 309 osób, w tem 30 panien, na Wydziale Nauk Humanistycznych 98 osób. W tej liczbie jest znaczna przewaga panien. Wszystkich studentów liczył Uniwersytet w ubiegłym roku akademickim 447.

Wydział Teologiczny udzielił stopni licencjata pięciu księżom studentom, Wydział Kanoniczny—trzem. Na Wydziale Nauk Humanistycznych odbyły się dwukrotnie egzaminy o charakterze państwowym, w grudniu 1927 r. i w czerwcu 1928 r. W pierwszym terminie pełne dyplomy uzyskały trzy osoby, w drugim sześć osób. Należy dodać, że na pół dyplomy z wynikiem zadawalniającym składało kilkadziesiąt osób. Przy pierwszym egzaminie dyplomowym tegorocznym, który ma się odbyć w grudniu, niezawodnie znaczna liczba dopuszczonych uzyska dyplomy.

Egzaminy na Wydziale Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych również odbyły się w dwóch terminach: pierwszy w październiku ub. r., drugi w czerwcu tego roku. W pierwszym i w drugim uzyskało dyplomy 7 osób. Do egzaminów rocznych z małymi wyjątkami przystąpili wszyscy. Wyniki naogół były zadawalniające.

Zmuszony jestem podkreślić ze smutkiem, że zapisy w tym roku akademickim idą dość słabo. Wprawdzie powstały pewne utrudnienia w związku z obowiązkami wojskowymi, ale to jeszcze nie usprawiedliwia powstrzymywania się młodzieży szturmującej nadaremnie z braku miejsca do podwoi np. uniwersytetu warszawskiego. Należy przypuszczać, że w kraju jeszcze istnieje niedostateczne uświadomienie, co do charakteru uprawnień na Uniwersytecie Lubelskim.

Władze uniwersyteckie na rok akadem. 1928/9 ukonstytuowały się jak następuje. Obowiązki Wice-rektora zastępczo na podstawie wyborów przeprowadzonych na Senacie, spełnia najstarszy z dziekanów, co w udziale przypadło O. Jackowi Woronieckiemu.

Sędzią uniwersyteckim pozostaje p. prof. Porzeziński. Dziekanem na Wydziale Teologicznym O. J. Woroniecki ponownie, na Wydziale Prawa

Kanonicznego ks. prof. J. Roth, na Wydziale Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych p. prof. L. Górski, na Wydziale Nauk Humanistycznych p. prof. Z. Kukulski ponownie. Kuratorem Bratniej Pomocy p. prof. I. Czuma.

Na rok akademicki 1928/9 w składzie profesorskim nastąpiły nie wielkie zmiany. W roku ubiegłym na Wydziale Teologicznym rozpoczął wykłady O. Hubert Hoemaeker, kapucyn, należący do prowincji zakonnej belgijskiej. O. Hoemaeker znany jest zaszczytnie jako uczony teolog i biblista. Na naszym Uniwersytecie wykłada Pismo św. Nowego Testamentu, język grecki i nauki pomocnicze biblijne, wnosząc wiele światła i naukowej powagi do swoich pięknych wykładów.

Na Wydziale Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych wykładał w roli starszego asystenta p. dr. Józef Walczewski. Z końcem roku był zmuszony opuścić Lublin, przenosząc się do Krakowa, aby tam poświęcić się wykończeniu pracy habilitacyjnej. Na tym Wydziale nie jest obsadzona jedna katedra z braku odpowiednich sił naukowych. Uniwersytet jest w kontakcie z jednym z młodszych uczonych i ma nadzieję, że pozyska go na stałe. W roli asystenta otrzymał zlecone wykłady, wychowawiec naszego Uniwersytetu, p. dr. Antoni Pastuszka.

Na Wydziale Nauk Humanistycznych w roku ub. akademickim uzyskał habilitację na Uniwersytecie Poznańskim, profesor nadzwyczajny literatury polskiej, p. H. Życzynski. Na tenże Wydział zostało powołanych kilka osób pomocniczych w celu wypełnienia programu przyjętego przez akademickie szkoły państwowe.

Z żalem żegnamy ks. prof. H. Cichowskiego, który po dwuletniej pracy w Lublinie, przenosi się na katedrę profesorską Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Nie odmawiał nigdy udziału w organizacji pracy naukowej, za co wyrażam mu głęboką wdzięczność.

Pod względem ruchu naukowego ubiegły rok zapisał się bardzo dodatnio. Profesorowie Wydziału Prawa Kanonicznego przy pomocy profesorów z Wydziału Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych wydali książkę p. t. „Małżeństwo w świetle nauki katolickiej” którą spotkała nadzwyczajnie pochlebna ocena naukowa. W poważnej krytyce, umieszczonej w pismach fachowych spotykało się głosy, że zachodnie kraje Europy, które promieniują pod względem bogactwa literatury teologicznej i kanonicznej, takiej pracy nie posiadają. Książka wyszła pod naczelną redakcją ks. prof. A. Szymańskiego. Wyszeli także opracowane zbiorowemi siłami miejscowych profesorów pod redakcją O. Jacka Woronieckiego „Przewodnik po literaturze religijnej i pokrewnych dziedzinach filozofii i nauk społecznych”. Pod redakcją p. prof. Z. Kukulskiego wyszła wspaniała publikacja p. t. „Stanisław Staszic”, obejmująca blisko 900 stron in folio i kilkaset ilustracji. To nawskroś naukowe i źródłowe wydawnictwo krytyka przyjęła z podziwem. Jest ono ozdobą naszej literatury, wyróżniającym pomnikiem, a nawet chlubą Lublina i Uniwersytetu, że w jego murach powstała inicjatywa opracowania takiego dzieła i tutaj została urzeczywistniona. O pomniejszych pracach nie wspominam. Szczegółowy wykaz zawierają „Wiadomości Towarzystwa Uniwersytetu Lubelskiego” zeszyt 5, wydany w kwietniu r. b. Muszę tylko nadmienić, że z małemi wyjątkami każdy z profesorów

Uniwersytetu Lubelskiego, jeżeli nie oddzielnymi publikacjami, to przynajmniej obszerniejszymi artykułami w czasopiśmie fachowych dorzucał cegiełkę do naukowego dorobku.

Gdy chodzi o pracę naukową, stykamy się z daleko większymi trudnościami, aniżeli we wszystkich innych uniwersyteckich miastach w Polsce. Profesorowie pracują w bardzo ciężkich warunkach, nie otrzymując tego uposażenia, jakie im się z prawa należy. Za ich ofiarną pracę należy się głęboka wdzięczność. Niemożliwą jest rzeczą, aby taki stan, jak obecnie, mógł trwać długo. Dążymy usilnie do poprawy bytu. Zasoby naukowe są znacznie uboższe, biblioteka jeszcze słabo zorganizowana, zupełny brak środków nie pozwala nawet na względne zaopatrzenie w konieczne pomoce warsztatów naukowych, a pomimo to z radością muszę zaznaczyć, że ruch naukowy nie słabnie, ale się wzmacnia. Byłby on niepomiarnie większy, gdybyśmy mogli w tym względzie rozporządzać choć skromnymi środkami. Kilka prac leży w rękopisach, do wydawnictwa nie można przystąpić.

W ciągu roku ub. odbyło się kilka uroczystości, zarówno jak i zebrań naukowych. Od dnia 12 do 15 maja pod kierownictwem dziekana Wydziału Teologicznego, O. Jacka Woronieckiego, odbył się trzydniowy kurs misyjny. Jako prelegenci przybyli na kurs zasłużeni w pracy misjonarskiej polacy, pracujący na terenie Chin i Afryki Środkowej i Południowej. Na zjeździe misyjnym powzięto rezolucję rozpoczęcia starań w sprawie beatyfikacji misjonarza Wojciecha Męcińskiego z zakonu T. J., umęczonego za wiarę w 17 wieku w Japonii. O. Męciński pochodzi z rodziny zamieszkałej w ziemi Lubelskiej. Odpowiedni memoriał z podpisami wszystkich członków Senatu został wręczony

J. E. X. Biskupowi M. Fulmanowi z prośbą o przedłożenie Konferencji Episkopatu Polskiego.

Dnia 8 lipca b. r. rozpoczął w murach naszego Uniwersytetu trzydniowe obrady zjazd młodzieży sodalicyjnej szkół średnich pod przewodnictwem prezesa związku sodalicyj ks. Józefa Winkowskiego z Zakopanego. W zjeździe brało udział 180 delegatów z całej Polski wraz z 40 księżmi moderatorami.

Dnia od 19 do 26 sierpnia odbył się siódmy z kolei Tydzień społeczny młodzieży akademickiej Odrodzenie. W kursie brało udział 220 osób w roli przedstawicieli poszczególnych kół akademickich ze wszystkich ośrodków uniwersyteckich w Polsce. Kurs odwiedziło wiele wybitnych osób z całego kraju.

Dnia 8 września zjechali się przedstawiciele sodalicyj panów z całej Polski. W zjeździe brało udział 80 delegatów.

Dnia 15 września Uniwersytet gościł wycieczkę studentów francuskich pod przewodnictwem X. Guinchard'a, profesora w Lyonie.

Uniwersytet brał udział w różnych uroczystościach i posiedzeniach naukowych w kraju. Dwóch naszych profesorów X. O. Michiels i X. Korniłowicz odwiedzili w tym roku Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, aby nawiązać stosunki z Polonią Amerykańską i ośrodkami naukowymi za Oceanem.

Przystępując do inwestycji, muszę zaznaczyć z wielką radością, że pomimo bardzo ciężkich warunków, Uniwersytet przeprowadza w bieżącym roku znaczne roboty budowlane. Zbudowano dębowe schody na wysokości czterech pięter w pawilonie zachodnim od strony południowej. Do wykończenia schodów przyczynił się swoją ofiarą p. Tadeusz Wajsberg, za co skadam mu z tego miejsca serdeczne podziękowanie.

Wykończono również korytarz, prowadzący z I-go piętra do kaplicy. W podwórzu przebudowano domek drewniany i przygotowano mieszkania dla trzech rodzin ze służby uniwersyteckiej.

Najpoważniejsze roboty związane są z przebudową całego pawilonu zachodniego. Wielki ten pawilon przebudowany jest zgodnie z wymogami techniki, z całkowitą konstrukcją prawie żelazną, ze sklepieniami murowanymi i t. d. Roboty są w pełnym toku, ale środki już się wyczerpały. To nas napawa wielką troską i obawą, czy budowa zostanie zakończona. Wykończenie wzmianowanego pawilonu jest konieczne. Lokale, będące do tego czasu w użyciu, okazały się całkiem niewystarczające.

Budowa kaplicy, o której wspominałem przy każdym przemówieniu z tego miejsca, pozostaje nadal w zawieszeniu. Potrzebnych funduszy nie posiadamy. Zachodzi konieczna potrzeba powiększenia liczby sal wykładowych, a przede wszystkim sal przeznaczonych na seminarja naukowe. Byłoby wielką korzyścią dla Uniwersytetu, gdybyśmy mogli w tym roku, t. j. w tym sezonie budowlanym przeprowadzić zupełną adaptację drugiego piętra w pawilonie zachodnim dla potrzeb naukowych. Znalazłyby tam pomieszczenia w pierwszej mierze seminarja.

Nie posiadamy również odpowiedniego gmachu dla pomieszczenia biblioteki. Z myślą budowy biblioteki uniwersytet nie może się rozstać. Nasze zbiory książkowe stale się powiększają. Poza wymianą książek z instytucjami zagranicą i w kraju, i poza znacznymi adopcjami, jakieśmy nabyli za gotówkę dla wzbogacenia seminarjów naukowych, otrzymaliśmy dwie większe ofiary. Hr. Potulicka nadesłała ze swoich zbiorów blisko 400 tomów przeważnie z literatury

francuskiej i p. Teresa Czarnecka ofiarowała taką samą liczbę, stanowiącą bibliotekę rodziny Czorbów. Wśród tych ostatnich jest kilka cennych starych polskich druków. Te zbiory, jakie posiadamy, zasługują całkowicie, aby złożyć je w odpowiednim pomieszczeniu.

Najbardziej piękną sprawą jest budowa konwiktów dla księży studentów. Z końcem obecnego roku akademickiego konwikt, mieszczący się w wynajętym gmachu przy ul. Archidjakońskiej, musi być opróżniony. Wczesną wiosną będziemy zmuszeni do budowy konwiktów, nie chcemy się bowiem uciekać pod prawo o ochronie lokatorów.

Zapoczątkowanie sale fundacyjne stale się powiększają. W roku ubiegłym, w dniu inauguracji otworzyliśmy sześć nowych sal, a w dniu dzisiejszym cztery. Sale fundacyjne nie tylko są upiększeniem Uniwersytetu, ale posiadają znaczenie historyczne. Nazwiska ludzi, zasłużonych na polu nauki i poświęcenia się dla Ojczyzny, widnieją na tablicach marmurowych. Uniwersytet Lubelski zacieśnia więź z temi wielkimi postaciami, a młodzież akademicka odnawia pamięć tych, którzy byli szeroko pojętym ideałem w pracy obywatelskiej. Przyszłe pokolenia ocenia piękną myśl tworzenia pamiątkowych sal fundacyjnych w Uczelni, która powstała z ofiarności społecznej i na tej ofiarności pragnie oprzeć dalszą swoją egzystencję.

Wyrażam wielką radość, że w tym roku mieliśmy możliwość otwarcia sali kardynała Stanisława Hozjusza.

Ta wybitna dziejowa postać wzbudza wielkie zainteresowanie wśród współczesnych historyków polskich. Ukazało się już wiele monografji i przyczynków źródłowych rzucających wiele światła na działalność Kardynała Hozjusza. Jednocześnie sfery kościelne rozpoczęły gorliwe starania w celu wyniesienia na ołtarze

Kardynała Hozjusza, który niezależnie od prac religijnych, pozostawił po sobie nieocenione zasługi w roli doradcy i sekretarza królewskiego. Hr. A. Potulicka, nasza wspaniałomyślna dobrodziejka, jest fundatorką sali Hozjusza, ofiarując jednocześnie piękny portret Kardynała, który został zawieszony w sali Jego imienia. Pani Hr. Potulickiej składam na tem miejscu głęboki hołd uznania i wdzięczności. Poświęciliśmy Hozjuszowi salę na parterze w pawilonie wschodnim, gdzie się mieszczą obecnie dziekanaty.

Następnie uwieczniliśmy na marmurze bardzo drogie i sympatyczne dla nas nazwisko. Pierwsza sala fundacyjna jaka powstała w murach naszego Uniwersytetu, dzięki ofiarności rodziny hr. Rostworowskich, była poświęcona wielkiemu nauczycielowi narodu polskiego z ostatniej doby i mistrzowi mowy polskiej Henrykowi Sienkiewiczowi. Żaden jednak z trójcy wielkich poetów, gromadzących po utracie niepodległości największy skarb, którym się zasilą i zasilac będzie duch polski, nie posiadał pamiątkowej sali. W dniu dzisiejszym spłacamy dług wdzięczności jednemu z nich — Juljuszowi Słowackiemu. Jest to początek. Nie zaniedbujemy starań, aby była uczczona pamięć i dwóch pozostałych. Adam Mickiewicz, jak za chwilę wspomnę, będzie posiadał salę. Gdy przed dwoma laty prochy Juljusza były sprowadzone z obczyzny do kraju, w Lublinie zawiązał się Komitet w celu odpowiedniego uczczenia tej chwili. Z prowincjonalnych komitetów Komitet Lubelski pozostawił najpiękniejsze po sobie wspomnienie. Oto pozostała część z zaoszczędzonych funduszków ofiarował na fundację sali Słowackiego. Uniwersytet poczuwał się do obowiązku urzeczywistnienia tego pięknego zamiaru i dołożył skromną swoją cegiełkę, aby w dniu dzisiejszym mogła być otwarta

sala naszego wielkiego poety. Komitetowi sprowadzenia zwłok Juliusza Słowackiego do kraju w osobach p. dyrektora L. Kowalczewskiego, jako prezesa i pp. profesorów W. Hahna i Z. Kukulskiego składam serdeczne podziękowanie.

Cieszymy się również, że została otwarta sala wielkich patriotów, przedstawicieli świetnego rodu książąt Sanguszków. Kto czytał niedawno wydaną książkę Potockiego o Ks. R. Sanguszko z 1831 roku, ten musi pozostać pod wrażeniem podziwu dla bohaterstwa i ciężkich znojów niesionych przez ks. Romana w obronie ideałów narodowych. Świeżo mamy w pamięci męczeńską śmierć drugiego Romana Sanguszki w Sławucie w r. 1917. U schyłku swego życia miał sposobność usunięcia się w czas ze Sławuty i uniknięcia okrutnych prześladowań ze strony wschodniego barbarzyństwa. Nie uczynił tego. Jak przez całe życie stał wytrwale na posterunku i bronił placówek stworzonych przez cywilizację polską na rubieżach dawnej Rzeczypospolitej, zachował tę wytrwałość i w obliczu największego niebezpieczeństwa. Jego przykład poruszył całą opinię i niewątpliwie natchnął całe szeregi polskiej młodzieży, która w tych latach z bronią na ramieniu szła na szançe, aby walczyć o niepodległość Ojczyzny. Pamięć tych bohaterów i męczenników narodowych uczciła przez ufundowanie pamiątkowej sali księżna Konstancja Sanguszkowa wraz ze swoim synem Romanem. Niechaj mi wolno będzie z tego miejsca złożyć dostojnym fundatorom wyrazy głębokiego uznania.

Ostatnia sala, fundowana w tym roku, nosi imię Stefana i Zofji z Przewłockich Kowerskich. Rodzina Kowerskich znana jest zaszczytnie w ziemi lubelskiej. Odnosząc się sympatycznie do naszej uczelni, pragnęła

połączyć dobre i pożyteczne z pięknem, ufundowała salę imienia swego świetnego przedstawiciela rodu, ofiary 63 r., Stefana Kowerskiego i jego małżonki Zofji z Przewłockich. Czcigodnej rodzinie Kowerskich, która ten zamiar szlachetny fundowania sali obkleła w czyn realny, składam z głębi serca Bóg zapłać.

P. Stanisław Wessel z Żyrzyna, zasłużony i ofiarny członek fundator naszego Uniwersytetu, przyczynił się do otwarcia sali pamięci naszego największego geniusza w dobie porozbiorowej, Adama Mickiewicza. Niestety przygotowania techniczne do otwarcia sali nie mogły być uskutecznione na dzień dzisiejszy. Otwarcie nastąpi w terminie nieco późniejszym. Uniwersytet zaś odwdzięczając się za pomoce otrzymane od p. Wessla, postanowił uczcić zasługi przez fundację sali jego imienia i jego małżonki, p. Zofji z Rostworowskich Wesslowej.

Wkońcu wspomnieć muszę, że chwila obecna jest bardzo drogą dla Uniwersytetu. Zbliża się bowiem dziesięciolecie otwarcia Uniwersytetu. Pragniemy uczcić tę chwilę wydaniem pracy zbiorowej, w której zostanie zobrazowany nasz dorobek naukowy i nasze wysiłki w kierunku ustalenia bytu uczelni. Pragniemy tym dorobkiem podzielić się z całym społeczeństwem. Nie zdołaliśmy wykończyć tej pracy na dzień dzisiejszy, ukaże się ona w terminie późniejszym.

Kończąc to moje sprawozdanie, poczuwam się do obowiązku złożenia serdecznego podziękowania Czcigodnym Gościom, którzy przez swoją obecność uczcili tę naszą doroczną uroczystość.

**Przemówienie ks. rek. J. Kruszyńskiego
na Inauguracji roku akad. 1929/30
dn. 6.X.1929 r.**

Rozpoczynamy w imię Boże dwunasty rok akademicki. Poraz piąty stoję na tem miejscu przed dostojnem zebraniem Gości, Przyjaciół i Młodzieży Akademickiej, aby otworzyć rok 1929/30. Cele, zadania oraz program naszej uczelni był przy podobnych uroczystościach, zarówno jak i z wielu innych okazji szczegółowo omawiany. W dn. dzisiejszym ograniczę się do złożenia sprawozdania z naszych prac dokonanych w roku ubiegłym, oraz zmian, jakie zaszły w ciągu roku akademickiego.

Byliśmy wierni idei, jakiej ma służyć nasza Wszechnica. Nie zaniedbywaliśmy starań i trudów, aby zdobyć dla niej te podstawy i pomoce, które są koniecznie potrzebne tak do wzmocnienia materialnego bytu, jak i rozwoju pod względem naukowym.

Poza uprawnieniami, o których miałem zaszczyt mówić w roku ubiegłym, dzisiaj muszę podkreślić z radością, że ostatnia już sekcja na Wydziale Nauk Humanistycznych, a mianowicie romanistyczna, niezaliczona do grupy egzaminów państwowych, dnia 11 czerwca 1929 roku, na mocy rozporządzenia Ministerjalnego, została włączona do przedmiotów już przedtem uprawnionych. Dzięki temu zarządzeniu słuchacze sekcji romanistycznej poraz pierwszy w tym

roku staną do egzaminu państwowego, by uzyskać dyplomy potrzebne na polu pracy pedagogicznej. Na to samo uprawnienie czeka już tylko Instytut Pedagogiczny. Starania są w toku i nie tracimy nadziei, że doprowadzimy je do pomyślnego końca. Utworzenie Komisji egzaminacyjnej udzielającej dyplomów państwowych, wzgl. uprawniających do obejmowania stanowisk w szkolnictwie, uważamy za tymczasowe i nie poprzestajemy w rozwijaniu dalszych starań, by Uniwersytet Lubelski był traktowany na równi ze wszechnicami państwowymi, t. zn. posiadał te same prawa, jakie zostały przyznane przez państwa obce takim samym, jak nasza uczelniom, choć młodszym od naszej, t. j. uniwersytetowi medjolańskiemu we Włoszech i w Nymegen w Holandji.

Na skutek tych uprawnień napływ młodzieży zaczął się zwiększać. Rok ubiegły był pierwszy, w którym zapis odznaczał się dodatnio co do liczby. W roku zeszłym Uniwersytet posiadał bez mała 500 zapisanych; w tym roku zgłoszeń jest więcej. Zapisy nie są jeszcze całkowicie zamknięte, spodziewamy się wszakże, że liczba zapisanych w tym roku znacznie przekroczy zeszłoroczną. Z uznaniem należy podkreślić, że egzaminy procentowo w stosunku do Uniwersyte-
tów w kraju przedstawiają się u nas bardzo dodatnio. W r. ubiegłym akademickim odbyły się u nas egzaminy w dwóch terminach: jednym powakacyjnym w październiku i przedwakacyjnym w czerwcu. W pierwszym terminie na Wydziale Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych otrzymało dyplomy 19 osób, a w drugim terminie 12, czyli razem 31 osoba. Na Wydziale Nauk Humanistycznych w pierwszym terminie 8, a w drugim 10, czyli 18. Na obydwóch Wydziałach świeckich wydano razem 49 dyplomów. Na

Wydziałach kościelnych na Teologii udzielono pięć doktoratów i sześć licencjatów; na Prawie Kanonicznem trzy doktoraty i dziewięć licencjatów, czyli razem dwadzieścia trzy stopnie naukowe.

W roku obecnym w terminie powakacyjnym do egzaminu dyplomowego przystąpi większa liczba słuchaczy, aniżeli w terminach lat ubiegłych.

W roku ubiegłym Uniwersytet poniósł wielką stratę przez śmierć profesora Wiktora Porzezińskiego. Ś. p. profesor Porzeziński zajmował katedrę na Uniwersytecie Warszawskim. Do nas przyjeżdżał stale co tydzień i w ciągu dwóch dni odbywał wykłady. Uważaliśmy sobie za zaszczyt, że uczony tej miary, co profesor Porzeziński, był profesorem naszego Uniwersytetu, a jednocześnie i wielkim jego przyjacielem. Odszedł w sile wieku, gdy najmniej się tego spodziewano. Dnia 11 marca miał wykłady na Uniwersytecie w Warszawie, a dnia następnego miał przybyć z wykładami do Lublina. Niestety, ten dzień był ostatnim w jego ziemskim życiu. Na pogrzebie Uniwersytet był reprezentowany przez przedstawicieli wszystkich Wydziałów. Uniwersytet poświęci jedną ze sal pamięci zmarłego, a w niedługim czasie urządzi uroczystą akademję.

Dnia 14 marca zmarła ś. p. Zofja z Rostworowskich Wessłowa, małżonka p. Stanisława Wessła z Żyrzyna, członka fundatora i wielce zasłużonego dobroczyńcy naszego Uniwersytetu. Przy złożeniu zwłok w grobach rodzinnych w Żyrzynie dn. 28 maja, Uniwersytet brał udział w osobach swych przedstawicieli wraz z delegacją młodzieży akademickiej, która przybyła ze sztandarem, aby oddać hołd zasłudze.

Dnia 8 września zmarł po ciężkiej chorobie ś. p. Karol Jaroszyński, współtwórca Uniwersytetu

i główny jego fundator. W dziejach naszej Uczelni pozostanie on wielką postacią. Po stracie wszystkich swoich majątności bolał niezmiernie, że nie może urzeczywistnić tych pięknych planów, jakie snuł jeszcze przed Traktatem Ryskim. Nie rozstawał się z nadzieją, że uda mu się jeszcze coś ze swojej wielkiej fortuny odzyskać, a podówczas pierwszym jego obowiązkiem będzie dalsze prowadzenie przerwanej pracy w związku z rozbudową Uniwersytetu. Był młodym mógł mieć nadzieje urzeczywistnienia wielkich planów, ledwo skończył 50 lat życia i odszedł w zaświaty. Jego pogrzeb był manifestacją hołdu, jaki się oddaje ludziom wielkich zasług i wielkich zalet serca. Uniwersytet urządzi ku jego czci akademję i na posiedzeniu Senatu poweźmie decyzję, co do utworzenia trwałej pamiątki, któraby świadczyła o jego zasłudze.

Oddawszy hołd tym, co z nami nazawsze się rozstali, a bądź przez pracę swoją, czy też ofiarę byli z Uniwersytetem związani, przechodzę z kolei do omówienia pewnych zmian, echo których odbijało się przez pewien czas w prasie i w opinii. Zmiany te dotyczą jednego tylko Wydziału, a mianowicie Teologicznego. Na ten Wydział zgodnie ze statutami rzymskimi, byli przyjmowani księża po ukończeniu pełnego kursu seminaryjnego, to znaczy po odbyciu pięciu względnie sześciu lat studjów filozoficznych i teologicznych. Studja zostały po wojnie w seminarjach polskich zreorganizowane w ten sposób, że przyjmowana jest młodzież posiadająca matury gimnazjalne. Dzięki tym rozporządzeniom niektóre seminarja uzyskały od władz państwowych uprawnienie o charakterze zakładów naukowych wyższych. Wskutek tego pobyt jeszcze cztery lata na Wydziale teologicznym stawał się w praktyce bardzo trudnym. W po-

czątkach tego roku rozesłałem ankietę do Seminarjów w sprawie kandydatów. Otrzymałem odpowiedzi, że nikt się nie zgłasza. Ratując Wydział, należało koniecznie wystąpić do Stolicy Apostolskiej z prośbą o zmianę statutów. Uczyniono to bezwłocznie. Reorganizacja polega na tem, że Uniwersytet będzie mógł przyjmować na pierwszy kurs teologiczny alumnów, którzy w seminarjach diecezjalnych ukończyli dwuletni kurs filozoficzny. Niezależnie od tego Uniwersytet będzie posiadał dwuletni kurs teologii wyższej, na którym będzie specjalizacja i możność uzyskiwania stopni naukowych. Projekt takiej zmiany został chętnie przyjęty przez Władze kościelne. Wprowadzenie w życie tych zmian można skutecznie dopiero od roku przyszłego. W związku z tą przemianą ustąpiło z Wydziału teologicznego trzech profesorów, a mianowicie O. Jacek Woroniecki, O. Czesław Lacrampe i ks. Jan Czuj. Za długotętną pracę w Uniwersytecie składam im w tem miejscu wyrazy najgłębszego uznania. Na miejsce ustępujących profesorów zostali powołani ks. prof. Marjan Morawski T. J. na katedrę teologii dogmatycznej i ks. dr. Jan Dąbrowski obejmie wykłady teologii moralnej.

Na Wydziale Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych ustąpił p. profesor Władysław Łukaszewicz, powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Warszawie. Wykłady po nim obejmie p. dr. A. Pastuszka.

Na Wydziale Nauk Humanistycznych rozszerzyliśmy zakres studjów przez wprowadzenie historii sztuki. Przedmiot ten objął p. dr. Ludwik Grajewski, znany zaszczytnie na polu naukowem w dziedzinie sztuki. P. Grajewski obejmuje jednocześnie obowiązki kustosa muzeum lubelskiego.

Muszę podkreślić z radością fakt, że w dniu dzisiejszym, dzięki ofiarności i wspaniałomyślnemu poparciu naszych celów, otwieramy pięć nowych sal fundacyjnych. Już uprzednio zastała uczczona pamięć wielkich mistrzów naszej mowy Henryka Sienkiewicza i Juliusza Słowackiego. Brakowało sali jednego z największych z pośród trzech genjuszów — Mickiewicza. Dzięki ofiarności naszego wielkiego przyjaciela i członka fundatora p. Stanisława Wessla, dzisiaj zostaje otwarta sala im. Adama Mickiewicza w pawilonie wschodnim na drugim piętrze. Jednocześnie p. Wessel ufundował drugą salę im. ś. p. swej małżonki Zofji z hr. Rostworowskich, sala ta znajduje się na parterze również w pawilonie wschodnim.

Dążymy stale, aby tablice marmurowe, widniejące nad wejściami do sal fundacyjnych, posiadały wyryte złotymi zgłoskami nazwiska osób, które już przeszły lub przejdą zaszczytnie do historii. Szczycimy się już wielu takimi napisami, stanowiącemi historję, a jednocześnie muzeum w murach naszego Uniwersytetu. Szereg istniejących sal został powiększony przez salę im. hr. Aleksandra Przezdzieckiego, który ofiarnością i czynem obywatelskim dał nauce polskiej nowe, krytyczne i piękne wydanie dzieł Długosza. Sala została otwarta na I-em piętrze w pawilonie zachodnim, a fundatorami jej jest Rodzina hr. Przezdzieckich, na czele z hr. Rajnoldem Przezdzieckim. Do sali został ofiarowany piękny i artystycznie wykonany w bronzie medaljon hr. Aleksandra. Obok sali Przezdzieckich została otwarta sala im. X. Czesława Światopółk-Mirskiego, przedstawiciela wielkiego i zasłużonego rodu, fundacji Rodziny. Ostatnia z otwartych w dniu dzisiejszym sal poświęcona jest braciom Ludwikowi, Stanisławowi, Konstantemu i Janowi Gór-

skim, pionierom myśli narodowej i zasłużonym na polu prac obywatelskich. Pamięć ich uczciła Rodzina na czele z p. Stanisławem, Ludwikiem i Józefem Górskimi. Wszystkie wymienione sale posiadają na tablicach pamiątkowych wyrytą datę dnia dzisiejszego. Członkom Czcigodnych Rodzin fundatorów sal, znajdującym się w tej chwili na uroczystości inauguracji, składam wyrazy głębokiego uznania i serdecznej podziękii.

Istnieje w projekcie dalsze jeszcze otwarcie sal fundacyjnych, pomiędzy innemi, sala im. ks. Idziego Radziszewskiego, co może nastąpić w ciągu obecnego roku akademickiego.

Biblioteka nasza powiększyła się znacznie w tym roku. Do seminarjów naukowych zakupiliśmy przeszło za 4000 zł. książek. Kilkaset tomów otrzymaliśmy drogą zamiany z innemi Uniwersytetami i z fundacji naukowej Carnegie'go. Większe dary otrzymaliśmy od p. Antoniego Byszewskiego z Bożymowic i całą bibliotekę obejmującą stare druki z 16 i 17 wieku w liczbie 370 tomów po biskupie Tadeuszu Łubieńskim z daru rodziny Łubieńskich, jako spadek po ś. p. ks. prałacie Zygmuncie Łubieńskim.

P. Gabrjela Zarembina z Lublina ofiarowała 13 tomów z zakresu chemji i filozofji.

Co się tyczy życia naukowego i utrzymania stosunków międzyuniwersyteckich, Uniwersytet nasz w r. ubiegłym podtrzymywał żywy kontakt przesyłając adres na pięćdziesięciolecie Uniwersytetu w Tuluzie, a następnie adresy hołdownicze z okazji 50-lecia kapłaństwa Jego Świętobliwości Piusa XI i kardynała Bisletti'ego, prefekta Kongregacji Uniwersytetów katolickich i Seminarjów. Prof. Wiktor Hahn reprezentował Uniwersytet Lubelski podczas I Zjazdu klasycz-

nych filologów krajów Słowiańskich w Poznaniu (3—6 czerwca 1929 r.) Podczas uroczystego otwarcia Zjazdu 3 czerwca przemawiał imieniem U. Lub. składając życzenia pomyślnego przebiegu obrad. Na temże posiedzeniu został obrany przewodniczącym sekcji historii humanizmu i literatury humanistycznej, której obradami kierował przez cały przeciąg Zjazdu. Prof. Ludwik Górski brał udział z ramienia Uniwersytetu na Zjeździe „Union Internationale d'etudes sociales” Międzynarodowego Związku Badań Społecznych w Malines. Uniwersytet był również reprezentowany na uroczystości otwarcia Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu, na 300 rocznicy śmierci Szymona Szymonowicza w dniu 28 i 29 września w Zamościu i w tym tygodniu weźmie udział na obchodzie 350-lecia Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Władze Uniwersyteckie ukonstytuowały się na bieżący rok akademicki w składzie następującym. Sędzią Uniwersyteckim został wybrany p. Prof. Zbigniew Pazdro. Dziekanem na Wydziale Teologicznym ks. prof. Piotr Kremer, na Wydziale Prawa Kanonicznego ks. prof. Jan Roth. Na Wydziale Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych ks. prof. Jan Wiślicki, na Wydziale Nauk Humanistycznych — p. prof. Zygmunt Kukulski ponownie.

Zapisy młodzieży akademickiej, jak już wspominałem przysporzyły nam daleko większą liczbę aniżeli lat ubiegłych. Ogólna liczba przekroczy znacznie 500 osób. Aby dać możność uskutecznienia zapisów dla tych, którzy dla ważnych powodów się opóźnili, został przedłużony termin zapisów na kilka dni.

W końcu muszę wspomnieć o naszym ciężkim wysiłku w rozbudowie gmachu i przygotowaniu go do potrzeb Wszechnicy. Prace w tym kierunku idą

powoli, ale z każdym rokiem posuwają się naprzód. Naszym najgorętszym pragnieniem jest uporządkowanie gmachu już istniejącego, aby pomyśleć o następnych budowlach, jak bibliotece i konwikcie dla księży studentów. W roku bieżącym posunęła się znacznie przebudowa pawilonu zachodniego. Mam nadzieję, że w roku przyszłym zostanie wykończony cały gmach z wyjątkiem frontonu, który jako pawilon reprezentacyjny, wymaga wiele nakładów i kosztów.

Podkreślałem każdego roku z tego miejsca, że uważamy nasz Uniwersytet jako instytucję społeczną, która bez szerszego poparcia całego katolickiego społeczeństwa, nie będzie mogła sprostać zadaniu w tych rozmiarach, jakie sobie przedkłada i jakie są potrzebne, aby mogła spełnić swoją rolę i zadanie. Przetrwaliśmy okres może najtrudniejszy, dajemy przeto rękojmię całemu społeczeństwu, że i nadal w pracy wytrwać chcemy ku pożytkowi nauki, a tem samem i Ojczyzny.

Waszej Ekscelencji składam serdeczne dzięki, że zechciał łaskawie odprawić nam nabożeństwo, słowem swoim nas zachęcić i błogosławieństwem pasterskiem ukrzepić na nowy okres pracy. Dostojnym przedstawicielom Władz, Czcigodnym gościom i przyjaciółom Uniwersytetu, oraz Młodzieży akademickiej za uświetnienie tej uroczystości składam wyrazy głębokiej wdzięczności i ogłaszam rok akademicki 1929/30 za otwarty.

Sprawozdania z Wydziałów.

Wydział Teologiczny.

Sprawozdanie niniejsze obejmuje okres od III-go trymestru 1927/28 do końca II-go trymestru 1929/30.

Dziekanem Wydziału był O. Jacek Woroniecki do końca ubiegłego roku akademickiego. Na bieżący rok 1929/30 został na stanowisko dziekana powołany Ks. prof. Piotr Kremer.

W składzie grona profesorskiego zaszły przez ten czas następujące zmiany.

Ks. Dr. Henryk Cichowski, wykładowca zastępczo Historję Kościoła, przeszedł z końcem roku akad. 1927/28 do Lwowa. Na jego miejsce zaproszono na rok 1928/29 Ks. Dr. Ludwika Wasilkowskiego, profesora Seminarjum Włocławskiego, który jednak, jako dojeżdżający (tymczasowo), mógł odbyć zaledwie dwutygodniowy cykl wykładów w II. trymestrze. Wskutek projektowanej reorganizacji Wydziału (o czym będzie niżej) sprawa powołania Ks. Dr. L. Wasilkowskiego na stałe do Lublina uległa chwilowej zwłoce.

Na ten sam 1928/29 rok akad. zaproszono Ks. Dr. Antoniego Niemancewicza dla wykładu Teologii Porównawczej w charakterze starszego asystenta. Jednakże Ks. Dr. Niemancewicz po roku porzucił swą pracę i wstąpił do Tow. Jezusowego (wschod. obrządku), by poświęcić się niepodzielnie pracy misyjnej na kresach wschodnich.

Ks. Dr. Jan Czuj, profesor nadzwyczajny Patrologji, za swe nowe prace naukowe został w tymże czasie mianowany profesorem zwyczajnym.

Z końcem tegoż roku akad. 1928/29 opuściło Lublin trzech profesorów: O. Czesław Lacrampe, Zak. Kaznodz., profesor Dogmatyki, O. Jacek Woroniecki, Zak. Kaznodz., profesor

Teologii Moralnej i Ks. Dr. Jan Czuj, profesor Historji Kościoła pierwszych ww. i Patrologji.

Na bieżący rok 1929/30 powołani zostali jako zastępcy profesorów: Ks. Dr. Marjan Morawski T. J. na Dogmatykę i Ks. Dr. Jan Dąbrowski na Moralną. W tej chwili prowadzone są starania w celu obsadzenia drugiej katedry Dogmatyki i Historji Kościoła.

* * *

W cyklu wydawniczym: „Biblioteka Uniwersytetu Lubelskiego” wyszło w r. 1929 dziełko O. Czesława Lacrampe’a, profesora Dogmatyki, p. t. *Wszechpośrednictwo N. Marii P.* W dziele zbiorowym „Zarys filozofji” t. II, wydanem przez Towarzystwo Wiedzy Chrześcijańskiej w Lublinie, O. Jacek Woroniecki, profesor Teologii Moralnej umieścił swą pracę p. t. *Etyka*, obejmującą z góry sto stronic.

Ks. prof. Dr. Jan Czuj ogłosił drukiem *Żywoć Św. Augustyna*, i dał nowy przekład jego *Wyznań*.

* * *

W kwietniu 1929 r. wzięli udział w V. Zjeździe Związku Zakładów Teologicznych w Polsce, odbytym w Łodzi, dwaj profesorowie naszego Wydziału: O. Jacek Woroniecki wygłosił konferencję o *Św. Janie Kantym*, Ks. Władysław Kornilowicz — referat na Sekcji Liturgicznej, p. t. *Praca nad ożywieniem ruchu liturgicznego w Polsce*. Oba referaty wydrukowane są w „Pamiętniku” tegoż Zjazdu.

W sierpniu tegoż roku Ks. prof. Piotr Kremer uczestniczył w Międzynarodowym naukowym Zjeździe Unjonistycznym w Pradze.

* * *

W dn. 7 marca, jako w dzień Św. Tomasza z Akwinu, odbyły się w r. 1929 i 1930 uroczyste posiedzenia Wydziału. Na pierwszym (1929) wygłosili odczyty: Ks. Dr. Niemancewicz p. t. *Św. Tomasz a sprawa kościołów wschodnich* i O. Jacek Woroniecki: *Elementa Dionizjańskie w tomizmie*.

Na drugim (1930 r.) Ks. prof. Piotr Kremer mówił na temat: *Chrystus Głową Kościoła — według nauki św. Tomasza* i Ks. prof. M. Morawski — *Chrystus Eucharystyczny jako Głowa Kościoła*.

Oba posiedzenia odbyły się wobec Ich Eksceł. Księża Biskupów Lublina, J. M. Ks. Rektora i profesorów uniwersyteckich, gości z pośród duchowieństwa i świeckich oraz studentów Uniwersytetu, Bobolanum i Seminarjum Duch.

* * *

Biblioteka Seminarjum Teologicznego i Biblijnego otrzymała w r. 1928/29 na mocy uchwały Senatu 1000 zł. i dokonała zakupu książek z różnych dziedzin nauk teologicznych, z których prowadzone są ćwiczenia seminaryjne. Z drobnych wpływów uzbierane około 200 zł. obrócono na prenumeratę czasopism naukowych i oprawę książek. Potrzeba nam jeszcze dużo choćby drobnych ofiar na nabycie niezbędnych wydawnictw.

* * *

Wydział udzielił w okresie sprawozdawczym 6 doktoratów i 11 licencjatów. Mianowicie: w październiku 1928 r. doktorat otrzymali: Ks. Henryk Hlebowicz, kapłan archidiecezji wileńskiej i Ks. Czesław Nowicki z diecezji lubelskiej: pierwszy na podstawie pracy: *Jedność Kościoła według nauki św. Jana Złotoustego*, drugi — *Cnota wielkoduszności i wady jej przeciwnie*. W końcu tegoż roku akademickiego (w czerwcu 1929) uzyskało doktorat trzech: Ks. Stanisław Wolski, kapłan diecezji tyraspolskiej, bronił rozprawy p. t.: *Pierwsze lata Misji katolickiej w Astrachaniu*; Ks. Stanisław Niewęłowski, z diecezji włocławskiej, w swej rozprawie doktorskiej źródłowo zobrazował *Dojrzałe lata Św. Kazimierza*; Ks. Stanisław Ufniański, z diecezji częstochowskiej, przedstawił pracę p. t.: *Badacze Pisma Św. i ich nauka*. Wreszcie w marcu 1930 r. otrzymał doktorat Ks. Stanisław Cieślik, kapłan diecezji lubelskiej, na podstawie rozprawy: *Sila dowodowa cudu*.

Stopnie licencjata Teologii otrzymali: w czerwcu 1928 r. Ks. Antoni Bajko (diec. mohylowskiej) i Ks. Stanisław Szulmiński (diec. kamienieckiej); w listopadzie tegoż roku — Ks. Stanisław Cieślik (diec. lubelskiej) i Ks. Aleksander Łada (diec. łomżyńskiej); w maju i czerwcu 1929 r. — Ks. Kazimierz Skoczyła (diec. łódzkiej), Ks. Henryk Sekrecki (diec. lubelskiej), Ks. Karol Konopka (diec. lubelskiej) i Ks. Jan Budkiewicz (diec. łuckiej). W bieżącym roku akad. Wydział udzielił stopnia licencjata trzem studentom: w grudniu 1929 r. Ks. Stanisławowi Kobyłeckiemu (diecezji kamienieckiej),

a w marcu 1930 roku Ks. Ks. Michałowi Żukowskiemu (diec. kamienieckiej) i Piotrowi Matyjaszczykowi (diecezji lubelskiej).

* * *

Co dotyczy urządzenia wewnętrznego Rada Wydziału Teolog. w r. 1926, opracowała projekt reorganizacji studjów, który jednak nie został dotąd zrealizowany. Konferencja Generalna Biskupów Polski w dn. 30 kwietnia 1929 r., jakby przychylając się do przedstawionego projektu, postanowiła, by na Wydziale Teologicznym było studium ordinarium (dla tych co skończyli filozofję) i studium wyższe dla chcących się doktoryzować po ukończeniu teologii. W myśl tej uchwały został do Rzymu posłany projekt Statutu, według którego po dwóch latach filozofji alumni mają słuchać przez 4 lata teologii (cursus ordinaris) z prawem uzyskania po jej ukończeniu stopnia licencjata. Chcący się doktoryzować i specjalizować pozostają u nas jeszcze dwa lata na studium wyższem.

Bieżący rok akad. 1929/30 jest przejściowy, w którym ma się dokonać przygotowanie rzeczonych zmian. Wobec niemożności przeprowadzenia narazie projektu w całym zakresie, postanowiono od przyszłych wakacji tymczasowo utworzyć biennium studjum wyższego teologii, przygotowującego na doktorat, oraz poprzedzić go kursem jakby wstępnym, dającym możność uzyskania w ciągu jednego roku stopnia licencjata. Kurs ten ma jednocześnie uzupełniać studentom ewentualnie brakujący czwarty rok teologii, wymagany przez prawo. W ten sposób księża, którzy ukończyli całe seminarjum, będą mogli w ciągu trzech lat pogłębić swą wiedzę w dziedzinie obranej nauki teologicznej oraz uzyskać stopień licencjata i doktora teologii.

Szczegóły będą ogłoszone w niedługim czasie, skoro tylko św. Kongregacja dla Seminarjów i Uniwersytetów ogłosi drukiem zapowiedziany już statut ramowy, mający obowiązywać wszystkie wydziały teologiczne.

Wydział Prawa Kanonicznego.

Władze Wydziału w roku akad. 1928/9 stanowili: Ks. prof. Jan Roth — Dziekan, Ks. prof. Gomar Michiels — Prodziekan, Ks. zast. prof. Piotr Kałwa — Sekretarz Rady. W roku akad.

1929/30 skład ten pozostał ten sam z tą tylko zmianą, że w miejsce Prodziekana wybrano zastępcę prof. Ks. Henryka Insadowskiego Delegatem Wydziału.

* * *

Na nieobsadzoną dotychczas Katedrę prawa kośc. polskiego i historii prawa Kanon. w Polsce Wydział powołał z początkiem r. 1928 Ks. Dr. Piotra Kałwę w charakterze zastępcy profesora.

Katedrę filozofii prawa, również dotychczas nieobsadzoną, powierzył Wydział w roku akad. 1929/30 Ks. prof. Rothowi.

* * *

W końcu roku akad. 1928/9 Wydział udzielił stopnia doktora prawa kanon. trzem swoim studentom. Dnia 22 czerwca 1929 odbyła się promocja Ks. Brunona Bolesława WYROBISZA z diec. łuckiej i Ks. Stefana WYSZYŃSKIEGO z diec. włocławskiej, z których pierwszy przedstawił pracę p. t. *Pojęcie karalnego oszustwa*, drugi pracę p. t. *Prawa rodziny, Kościoła i państwa do szkoły* (Rozdz. II. Prawa Kościoła do szkoły). Dnia 26 tegoż miesiąca promowany został Ks. Zdzisław OCHALSKI z diec. lubelskiej, którego rozprawa nosiła tytuł: *Częsta Komunia św. w piśmiennictwie i ustawodawstwie Kościelnem*.

Stopień licencjata prawa Kanon. otrzymali w ciągu roku akad. 1928/9: Ks. Stanisław CZAJKA z diec. częstochowskiej, Ks. Jan TYSZKA z diec. łomżyńskiej, Ks. Jan MYSAKOWSKI, Zygmunt SURDACKI i Ludomir TUTLIS z diec. lubelskiej, Ks. Albin DUDEK, Jan WIĄCEK i Czesław WYSOCKI z diec. sandomierskiej, Ks. Jerzy MODZELEWSKI z archidiec. warszawskiej, Ks. Józef DUNAJ z diec. włocławskiej i Ks. Stefan ZAJKOWSKI z diec. łuckiej.

* * *

W III. trymestrze roku akad. 1928/9 Ks. prof. GOMAR Michiels odbywał w towarzystwie Ks. Dr. Władysława KORNIŁOWICZA podróż po Stanach Zjedn. Ameryki Północnej celem nawiązania bliższych stosunków z tamtejszymi Uniwersytetami Katolickimi oraz pozyskania wśród emigracji polskiej przyjaciół, którzyby czynnie wspierali nasz. K. U. L.

* * *

Na prośbę Ks. prof. Michielsa, JEm. Sekretarz Stanu Ks. Kard. Gaspari pismem z dnia 10 maja 1929 zezwolił Łaskawie, by salę wykładową Wydziału Prawa Kanon. nazwano Jego imieniem, ofiarując równocześnie Wydziałowi swój portret z własnoręcznym podpisem.

* * *

Bibliotekaseminaryjna, dzięki stałemu, choć jeszcze bardzo skromnemu uposażeniu przez Uniwersytet i życzliwości kilku osób prywatnych, wzbogaciła się w ostatnich dwóch latach o kilkadziesiąt dzieł, przeważnie z dziedziny historii prawa Kanonicznego.

Wydział Prawa i nauk sp. - ek. K. U. L.

Rok. ak. 1928/29.

Przewodniczącym Rady Wydziału był L. Górski, zastępcą przewodniczącego Prodziekan I. Czuma, sekretarzem Rady Dr. J. Kamiński.

Grono nauczające czynne liczyło w roku sprawozdawczym 10 profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych (z tych 1 profesor zwyczajny powołany do wykładu zleconego teorii prawa i historii filozofii prawa), 8 zastępców profesorów, 2 starszych asystentów, 2 młodszych asystentów, 2 wykładających i 1 lektor.

Bieżący rok wyraził się w następujących zmianach personalnych co do obsady wykładów:

1-o Dr. Witold Krzyżanowski (b. zastępca profesora na katedrze geografii gospodarczej) habilitował się w dn. 7 i 8 listopada 1928 r. na Wydziale Prawa i nauk społecznych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, zatem na wniosek Komisji (wybranej przez Radę Wydziału na posiedzeniu 5.XII.1928r.), przyjęty przez Radę Wydziału na posiedzeniu 2.V.1929 r. został przez Senat K. U. L. powołany na profesora nadwyciecznego na katedrze geografii gospodarczej.

2-o Zgodnie z wnioskiem Rady Wydziału z dn. 31 października 1928 r. na wakującą katedrę prawa narodów został powołany w charakterze zastępcy profesora Dr. Cezary Beresowski. Wykłady rozpoczął w I trym. (Dr. J. Walczewski, który w zeszłym roku prowadził zlecony wykład prawa narodów i historii doktryn politycznych, opuścił Lublin).

3-o Wykład historii doktryn politycznych powierzony został starszemu asystentowi Dr. A. Pastuszcze.

4-o Na wakującą katedrę prawa politycznego i nauki o państwie, zgodnie z wnioskiem Rady Wydziału z dn. 5.XII.1928 r. powołany został w charakterze zastępcy profesora — Dr. Antoni Deryng. Rozpoczął wykłady z początkiem II trymestru.

5-o Wykłady zlecone z postępowania karnego powierzone zostały zgodnie z uchwałą Rady z 31.X.1928 r. p. A. Kowalskiemu, sędziemu Sądu Apelacyjnego w Lublinie.

6-o Prof. Zbigniew Pazdro prowadził w bież. roku akad. tylko wyższe seminarjum prawa administracyjnego. Wykłady zlecone objął w części ogólnej prof. I. Czuma, w części szczegółowej st. asyst. Dr. Wit Klonowiecki, który prowadził również ćwiczenia. W związku z powyższym Wydział nie korzystał w roku bież. z wykładów zleconych z dziedziny prawa administracyjnego, powierzonych w roku zeszłym p. Dr. St. Bryle i p. M. Szaynowskiemu.

7-o Wreszcie zgodnie z postanowieniem Rady Wydziałowej 31.X.1928 r. p. Stanisław Szczęch, absolwent obu sekcji Wydziału Prawa K.U.L. powołany został w charakterze młodszego asystenta do prowadzenia pod kierunkiem prof. L. Górskiego seminarjum z ekonomii politycznej.

Innych zmian w obsadzie wykładów w stosunku do roku akad. 1927/28 nie było.

Działalność naukowa grona nauczającego wyraziła się poza wykładami i pracą seminaryjną w stowarzyszeniach naukowych i fachowych, w odczytach, a także w drukowanych książkach i artykułach.

Studenci. Zapisów nowych było w r. ak. 1928/29 — 97, (na sekcji prawniczej — 76, z tego zwyczaj. — 74, nadzw. — 2; na sekcji ekonomicznej — 21, z tego zwyczaj. — 19, nadzw. — 2). Ogólna liczba studujących wynosiła w r. ak. 1928/29 — 289 osób wobec 309 w r. ak. 1927/28, 236 w r. ak. 1926/27, 182 w r. ak. 1925/26. W liczbie tej (289 osób) nadzwyczajnych słuchaczy było 12 wobec 21 w r. ak. 1927/28, w r. ak. 1926/27, 14 w r. ak. 1925/26.

Kobiet 45 wobec 51 w r. ak. 1927/28, w r. ak. 1926/27, 32 w r. ak. 1925/26.

Sekcja prawnicza obejmuje studujących 240 wobec 236 w r. ak. 1927/28, 171 w r. ak. 1926/27, 113 w r. ak. 1925/26. Z liczby 240 osób studjowało na r. I — 105 zwyczajnych i 2

nadzw. razem 107 osób, na r. II — 51 zwycz. i 1 nadzwycz. razem 52, na III — 51 zwycz. 1 nadzw. razem 52, na r. IV — 29; zwyczajnych.

Sekcja ekonomiczna obejmowała 49 studujących wobec 73 w r. ak. 1927/28, 65 w r. ak. 1926/27, 69 w r. ak. 1925/26. Z liczby 49 osób na I r. studjowało 19 zwycz. i 2 nadzw. razem 21 osób, na r. II — 6 zwycz. i 3 nadzw. razem 9 osób, na III r. — 12 zwycz. i 2 nadzw. razem 14 osób i na IV r. — 4 zwycz. i 1 nadzw. razem 5 osób.

Program studjów nie wykazuje zmian w stosunku do roku zeszłego.

Egzamina. Okres sprawozdawczy obejmuje egzamina rządowe podwójnego typu a mianowicie 1-o według Rozp. z r. 1927 i 2-o przedłużony do wiosny 1931 r. wygasający typ stary egzaminów grupowych.

Egzamina grupowe: w trzech terminach przystąpiło 20 kandydatów, których z pomyślnym wynikiem złożyło 18.

Egzamina roczne w terminie wiosennym 1928 r. przystąpiło do egzaminu 80 osób, 13 sekcji ekonomicznej i 67 prawników. Złożyło z wynikiem pomyślnym 64 osoby.

W terminie jesiennym 1928 r. przystąpiło do egzaminu 124 osoby, 16 ekonomistów i 108 prawników, złożyło z wynikiem pomyślnym 95 osób.

W terminie trzecim 1928 r. przystąpiło 56 osób, 12 ekonomistów i 44 prawników, złożyło z wynikiem pomyślnym 50 osób.

W tych trzech terminach złożyło egzamin dyplomowy końcowy: prawników 28 (26 mężczyzn i 2 kobiety) i ekonomistów 5 (5 mężczyzn).

Poza egzaminami i kolokwiami, odpowiadającymi programowi studjów na uniwersytecie państwowym, obowiązują na naszym Wydziale następujące kolokwia: na I r. z jednego języka nowożytnego i etyki, na II r. z drugiego języka nowożytnego i polityki społecznej.

Rok ak. 1929/30.

Władze Wydziału stanowili: X. prof. Dr. Jan Wiślicki — Dziekan, prof. Dr. L. Górski — Prodziekan, zast. prof. Dr. A. Deryng — Sekretarz.

W obsadzie wykładów w stosunku do r. ak. 1928/29 zaszły następujące zmiany.

Z grona nauczycielskiego ubyli: Zast. prof. Władysław Łukaszewicz, powołany do Sądu Najwyższego w Warszawie, o. Jacek Woroniecki O. P. powołany na profesora do Angelicum w Rzymie, oraz lektorzy: p. Ark. Płoski i p. M. Zajączkowski. Uchwałą Rady Wydziału z dn. 20.X.1929 r. wykłady etyki powierzone X. prof. Dr. A. Szymańskiemu, a wykłady postępowania cywilnego p. Dr. A. Pastuszce, starszemu asystentowi, jako wykłady zlecone. Lektorat księgowości objął p. Cz. Busiewicz, lektorat przedmiotów praktycznych, ekonomicznych — p. M. Piasecki. Wykłady zarysu prawa cywilnego objął prof. Dr. K. Przybyłowski.

Prof. Dr. W. Krzyżanowski został mianowany członkiem Komisji Egzaminacyjnej Państwowej dla studentów Wydziału Prawa i nauk społeczno-ekonomicznych K. U. L.

Podobnie jak w poprzednim r. ak. grono nauczycielskie poza wykładami i pracą w seminarjach rozwijało żywą działalność w stowarzyszeniach naukowych, w odczytach, w licznych artykułach i dziełach drukowanych.

Studenci. Nowych zapisów było w r. ak. 1929/30 — 165 (na sekcji prawniczej — 126 zwyczajnych, na sekcji ekonomicznej — 40 zwyczajnych. Słuchaczów nadzwyczajnych nie przyjmowano). Ogólna liczba studentów wynosiła 418, w tem nadzw. 9, a 409 zwyczajnych. Kobiet było 74, mężcz. 344. Sekcja prawnicza obejmowała 337 studujących, sekcja ekonomiczna 81. W stosunku do ubiegłego r. ak. liczba studentów wzrosła o 129 osób.

Program studiów nie różnił się od programu poprzedniego roku ak.

Egzamina: w terminie czerwcowym przystąpiło — 118 osób; w I terminie jesiennym przystąpiło na sekcji prawniczej 133 stud., na sekcji ekonomicznej — 27, razem 160; w II terminie jesiennym zdawało na sekcji prawniczej — 50, na sekcji ekonomicznej — 8, razem 58; 38 osób otrzymało dyplomy w powyższych terminach.

W miejsce kolokwów z dwóch języków nowożytnych zaprowadzono kolokwjum z jednego jęz. nowożytnego, innego jednak niż wykazuje świadectwo maturalne.

Wydział Nauk Humanistycznych.

Władze Wydziału w roku akad. 1928/29: prof. dr. Zygmunt Kukulski — Dziekan, prof. dr. Leon Białkowski — Prodziekan, zast. prof. Aleksander Kossowski — Sekretarz Rady.

Władze Wydziału w roku akadem. 1929—30 stanowią: prof. dr. Zygmunt Kukulski — Dziekan (po raz trzeci), prof. dr. Leon Białkowski — Prodziekan, prof. Mieczysław St. Popławski — Sekretarz Rady.

* * *

Najdotkliwszą stratą dla Wydziału była śmierć ś. p. d-ra Wiktora Porzezińskiego, która nastąpiła dnia 12 marca 1929 r. Ś. p. dr. W. Porzeziński był od r. 1923 profesorem zwyczajnym językoznawstwa indoeuropejskiego. Nadto piastował przez dwa lata, to jest w roku akad. 1925/26 i 1926/7 godność dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych K. U. L. i przez trzy lata — godność sędziego uniwersyteckiego. Prócz tego był pierwszym przewodniczącym utworzonej w r. 1927 Komisji Egzaminacyjnej przy Wydziale Nauk Humanistycznych K. U. L. Dzięki też ofiarności ś. p. prof. dr. W. Porzezińskiego powstała w r. 1928 *fundacja nagrody im. Założyciela i pierwszego Rektora K. U. L. ks. prałata I. Radziszewskiego* dla studentów Wydziału Nauk Humanistycznych.

Dnia 9 listopada 1929 roku odbyła się w auli uniwersyteckiej uroczysta akademja dla uczczenia ś. p. prof. dr. W. Porzezińskiego z następującym programem:

1. Zagajenie — J. M. Ks. Rektor Józef Kruszyński.
2. Przemówienie Dziekana Wydz. N. H. prof. dr. Zygmunta Kukulskiego.
3. Referat o pracach naukowych Zmarłego — prof. Stanisław Szober.
4. Przemówienie prof. Henryka Jakubanisa.
5. Przemówienie studenta Józefa Kuranca imieniem młodzieży Wydziału Nauk Humanistycznych.

Celem trwałego uczczenia ś. p. prof. dra W. Porzezińskiego, Rada Wydziału Nauk Humanistycznych K. U. L. uchwaliła jednomyślnie wszcząć akcję, zmierzającą do ufundowania sali im. Porzezińskiego. Zebrane na ten cel ofiary od wszystkich wydziałów K. U. L. w łącznej sumie 5.998 zł. 5 gr. przekazano Rektorowi dla utrwalenia pamięci zmarłego profesora.

* * *

Uchwałą Senatu z dn. 15 czerwca 1928 r. zast. prof. dr. Henryk Życzynski mianowany został profesorem nadzwyczajnym historii literatury polskiej, uchwałą z dn. 5 września 1928 roku zast. prof. Mieczysław St. Popławski — profesorem nadzw. filologii klasycznej, a uchwałą z dn. 14 grudnia 1928 r. prof. nadzw. dr. Leon Białkowski — profesorem zwyczajnym historii Polski i wieków średnich.

W ciągu roku akad. 1928/29 Rada Wydziału zaprosiła do wykładów zleconych, a Senat zatwierdził w charakterze wykładających na Wydziale Nauk Hum. następujące osoby: dra Ludwika Grajewskiego, kustosa Muzeum Lubelskiego, do wykładów z dziedziny historii sztuki i archeologii; p. Rafała Woźniakowskiego do prowadzenia wykładów z zakresu filologii niemieckiej; nadto dra Klemensa Sokala do higieny wychowawczej i p. Jana Piechotę, nauczyciela wychowania fizycznego w państw. seminarjum nauczycielskiem męskim, do prowadzenia zabaw i gier ruchowych w Instytucie Pedagogicznym.

Prócz tego w roku akad. 1928/29 utworzono lektorat języka rosyjskiego, prowadzony przez ks. Diodora Kołpińskiego.

W roku akad. 1929/30 Rada Wydziału powierzyła prof. Stanisławowi Szoberowi katedrę językoznawstwa indoeuropejskiego, opróżnioną przez śmierć ś. p. prof. W. Porzezińskiego, oraz powołała na katedrę języka polskiego dra Witolda Doroszewskiego w charakterze profesora nadzwyczajnego.

* * *

Ludwik Bronisław Grajewski urodził się dn. 29 lipca 1900 r. we Lwowie, gdzie uczęszczał do szkół początkowych i średnich i złożył egzamin dojrzałości w r. 1919. W latach 1919/20 brał udział, jako ochotnik, w wojsku polskim. W latach akademickich 1919/22 studjował na Wydziale humanistycznym Uniwersytetu Lwowskiego, poświęcając się historii sztuki i archeologii pod kierunkiem prof. Antoniewicza, ks. Żyły i Podlachy. Równocześnie odbywał roczną praktykę w Muzeum im. Lubomirskich w Ossolineum i jest zajęty przy rekonstrukcji tego muzeum. Następnie studjuje historię sztuki i archeologię na Wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie pod kierunkiem prof. Mycielskiego, Pagaczewskiego, Koperskiego i Demetrykiewicza, gdzie też, po złożeniu pracy dyplomowej p. t. „Witold Pruszkowski“, obejmującej część malarstwa pol-

skiego z drugiej połowy XIX w., i po złożeniu przepisanych egzaminów, uzyskał stopień doktora filozofii dn. 24 stycznia 1924 r. Równocześnie odbywa praktykę w Muzeum Narodowym w Krakowie, oraz w Muzeum X. X. Czartoryskich, gdzie pracuje nad sztychami. Poza tem interesuje się zabytkami z okolic Krakowa i bierze czynny udział w ich inwentaryzacji.

Następnie przez 18 miesięcy pracuje w dziale muzealnym biblioteki im. Baworowskich we Lwowie, wreszcie jest zaangażowany, jako sekretarz, do urzędu konserwatorskiego przy województwie lwowskim i tu zaznajamia się z zabytkami tego okręgu. Zarazem odbywa częste podróże, zwiedza najważniejsze zabytki i muzea polskie i częściowo zagraniczne. W latach szkolnych 1925/28 jest zajęty w charakterze nauczyciela historii w gimnazjum w Przemyślanach, zaś w roku szk. 1928/29 w Dobromilu. Poza tem pracuje naukowo nad historią sztuki. Od jesieni roku 1929 jest kustoszem Muzeum Lubelskiego.

Ogłosił drukiem „Zbiory graficzne w Bibliotece im. Baworowskich we Lwowie“ („Ziemia“, r. 1928, Nr. 18, str. 282—286). Większa zaś praca naukowa p. t. „Indeks ilustracji do sztuki polskiej“, obejmująca bibliografię i inwentaryzację całej sztuki polskiej i pamiątek historyczno-artystycznych, z powodu znacznych kosztów wydawniczych czeka od kilku lat na ukazanie się w druku.

* * *

Minister W. R. i O. P. zatwierdził w kwietniu i maju 1929 r. następujące nominacje na Wydziale Nauk Hum. K. U. L.: naczelnego dyrektora archiwów państwowych prof. Stanisława Ptaszyckiego — w charakterze profesora honorowego nauk pomocniczych i literatury polskiej; prof. Henryka Jakubaniśa — w charakterze profesora zwyczajnego filozofji; dr. Leona Białkowskiego — w charakterze profesora zwyczajnego historii Polski i wieków średnich, dr. Zygmunta Kukulskiego — w charakterze profesora zwyczajnego pedagogiki; dra Wiktora Hahna — w charakterze profesora zwyczajnego historii literatury polskiej; dra Henryka Życzyńskiego — w charakterze profesora nadzwyczajnego historii literatury polskiej; prof. Mieczysława St. Popławskiego — w charakterze profesora nadzwyczajnego języka i literatury łacińskiej; doc. Aleksandra Kosowskiego — w charakterze zastępcy profesora powszechnej historii nowożytnej.

* * *

Wydział Nauk Humanistycznych obejmuje następujące grupy studjów: 1) filozoficzną, 2) filologii klasycznej, 3) historyczną, 4) polonistyczną, 5) romanistyczną, 6) pedagogiczną, 7) filologii niemieckiej i 8) historii sztuki. Ponadto Instytut Pedagogiczny i lektoraty języków staro- i nowożytnych.

Wydział opracował w roku ak. 1927/28 regulamin wydziałowy, w ciągu zaś roku akad. 1928/29 poradnik dla studentów W. N. H., oraz instrukcję dla katalogowania bibliotek seminaryjnych.

* * *

Doniosły fakt w życiu Wydziału Nauk Humanistycznych w roku akad. 1928/29 i 1929/30 stanowią trzy rozporządzenia Ministra W. R. i O. P.: jedno z dn. 11 czerwca 1929 r. (Nr. II—16226/29), drugie z dn. 1 lipca 1929 r. (Nr. II—17976/29), a trzecie z dn. 4 kwietnia 1930 r. (Nr. II—6562/30) w sprawie uprawnień dyplomowanych słuchaczy Wydziału Humanistycznego K. U. L. w zakresie grup egzaminacyjnych: 1) romanistycznej, 2) filozoficznej, 3) filologii klasycznej, 4) historycznej, 5) polonistycznej i 6) pedagogicznej.

Ponadto Minister W. R. i O. P. pismem dn. 8 maja 1929 r. (Nr. IV SW — 4621/29) zatwierdził skład Komisji Egzaminacyjnej przy Wydziale Nauk Hum. K. U. L. na lata akademickie 1928/29 i 1929/30, a pismem z dn. 29 października 1929 r. (Nr. II—27219/29) zamianował dra Zygmunta Czernego, członkiem Komisji Egzaminacyjnej grupy romanistycznej w charakterze egzaminatora z filologii francuskiej i zarysu jednej z filologii romańskich.

Obecnie dyplomy studentów Wydziału Nauk Humanistycznych K. U. L., uzyskane po zdaniu przepisanych egzaminów w zakresie sześciu wyżej wymienionych grup studjów przed Komisją Egzaminacyjną przy Wydziale Humanistycznym K. U. L., przez Ministra mianowaną a złożoną prawie wyłącznie z profesorów miejscowych, są uznane, przy dopuszczeniu do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich, za równoważne z dyplomem na stopień magistra filozofji.

Ponadto w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 23 grudnia 1929, Nr. 88, poz. 663), za zakład naukowy wyższy w rozumieniu

art. 11 ustawy o państwowej służbie cywilnej uważa się Katolicki Uniwersytet Lubelski, a za egzaminy, wystarczające przy wykształceniu wyższym, uważa się uzyskanie, w odniesieniu do szkół krajowych przy studiach filozoficznych, dyplomu Wydziału nauk humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, uzyskanego po zdaniu egzaminu przed Komisją egzaminacyjną przy Wydziale, w składzie zatwierdzonym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

* * *

Prof. dr. W. Hahn reprezentował K. U. L. podczas Pierwszego Zjazdu filologów klasycznych krajów słowiańskich w Poznaniu (3—6 czerwca 1929 r.). Podczas uroczystego otwarcia Zjazdu dn. 3 czerwca przemówił imieniem K. U. L., składając życzenia pomyślnego przebiegu obrad. W tejże sekcji wygłosił dwa odczyty: 1) W sprawie wydania Bibliografii filologii klasycznej i literatury humanistycznej w Polsce do r. 1890 (dn. 3 czerwca). 2) Znaczenie Szymonowicza w literaturze polskiej (dn. 4 czerwca). Streszczenie tych odczytów podaje „Zbiór referatów na I Zjazd klasycznych filologów krajów słowiańskich w Poznaniu, Lwów 1929. W całości zostaną pomieszczone w „Pamiętniku” Zjazdu.

Prof. dr. L. Białkowski wygłosił podczas uroczystego otwarcia nowego roku akad. 1929/30 wykład inauguracyjny p.t. „Jan Długosz i jego tłumacz—Przeddziecki”.

W uroczystościach ku czci Sz. Szymonowicza, które się odbyły w dniach 28 i 29 września 1929 r. w Zamościu, K.U.L. reprezentowali: J. M. Ks. Rektor J. Kruszyński, dziekan Z. Kukulski, prof. dr. L. Białkowski i prof. dr. H. Życzynski.

W uroczystościach zaś jubileuszowych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie wzięli udział: J. M. Ks. Rektor J. Kruszyński i dziekan Z. Kukulski.

W listopadzie 1929 roku dziekan Z. Kukulski został obrany prezesem Komitetu Budowy Pomnika Jana Kochanowskiego w Lublinie.

* * *

Prof. dr. L. Białkowski uzyskał urlop w roku akad. 1928/29 od dn. 13 maja do końca III trymestru, celem wyjazdu do Żytomierza dla prac rewindykacyjnych i w roku akad. 1929/30

na przeciąg III trymestru dla wyjazdu do Leningradu również w celach rewindykacyjnych.

* * *

Biblioteki seminaryjne powoli, ale stale wzbogacają się. W roku akad. 1928/29 każda biblioteka seminaryjna otrzymała zasilek w wysokości 200 zł. Dotkliwie tylko daje się odczuć brak odpowiedniego pomieszczenia dla bibliotek, czemu jednak ma zaradzić w najbliższej przyszłości znajdujący się w remoncie zachodni pawilon gmachu uniwersyteckiego.

* * *

Komisja Egzaminacyjna przy Wydziale Nauk Humanistycznych K. U. L. rozpoczęła swoje czynności dnia 11 października 1927 roku, a pierwsze egzaminy dyplomowe odbyły się w dniach 19—21 stycznia 1928 r.

Komisja Egzaminacyjna jest czynna dwa razy do roku: w końcu trymestru pierwszego i trzeciego.

Lista osób dyplomowanych na Wydziale Nauk Hum. K. U. L.

W terminie zimowym dn. 21 stycznia 1928 r.

1. Abramowicz Antoni — filologia polska.
2. Ostrowska Zofja " "
3. Strzemboszowa Irena " "

W terminie wiosennym dn. 16 czerwca 1928 r.

1. Gawarecka Kazimiera — historia.
2. Grabowski Ludwik "
3. Jentówna Wanda "
4. Kochanowska Halina "
5. Ks. Morawski Michał "
6. Żyłkówna Wanda "

W terminie zimowym dn. 7 grudnia 1928 r.

1. Górnicki Tadeusz — historia.
2. Guzek Józef "
3. Musiał Tadeusz "
4. Narzymska Zofja "
5. Paśawska Julia "
6. Skupiówna Barbara "
7. Zalewska Marja "
8. Kajzerówna Walerja — filologia klasyczna.

W terminie wiosennym dn. 22 czerwca 1929 r.

1. Luterek Adam — filologia polska.
2. Burzyński Grzegorz — filologia klasyczna.
3. Drosio Edward " "
4. Glückówna Gertruda " "
5. Czuryło Ignacy — historia.
6. Jagiełło Adolf " "
7. Kozubowska Krystyna " "
8. Lachowiczówna Irena " "
9. Milewska Władysława " "
10. Orłowska Janina " "

W terminie zimowym dn. 28 — 30 listopada 1929 r.

1. Będzińska Mieczysława — filologia polska.
2. Mikettowa Marja " "
3. Dwurnikówna Marja — historia.
4. Farbiszewska Zofja " "
5. Kiesewetter Janina " "
6. Maliszewska Helena " "
7. Oleszek Kazimierz " "

Dotąd Komisja Egzaminacyjna przy Wydziale Nauk Hum.

K. U. L. wydała 34 dyplomy.

DR. WIKTOR HAHN

O Kołach Polonistycznych.

(Przemówienie na Uroczystym Obchodzie dziesięciolecia
Koła Polonistów Studentów Uniwersytetu Lubelskiego
w dniu 12 maja 1929 r.)

Do najciekawszych objawów życia studentów uniwersyteckich należy zaliczyć tworzenie przez nich samych stowarzyszeń akademickich, mających rozmaity zakres działania. Stowarzyszenia akademickie zakreślają sobie już to cele filantropijne, już to zabawowe, już to polityczne, najczęściej jednak naukowe. Jakiegokolwiek rodzaju -- wszystkie wypływają z tak charakterystycznej dążności łączenia się razem, tworzenia związków, mających zacieśnić węzły wspólnego pobytu w murach przybytków naukowych. Naogół świadczą one o idealnych dążnościach młodzieży, muszą być też uważane za jedno z najważniejszych źródeł do poznania życia młodzieży akademickiej.

Z rozmaitego rodzaju stowarzyszeń akademickich na pierwszy plan wybijają się t. zw. kółka naukowe, zakładane celem uzupełnienia studjów uniwersyteckich, ich pogłębienia. Jak wielkie znaczenie mają kółka naukowe dla młodzieży akademickiej, nie trzeba dłużej wykazywać: wystarczy choćby podkreślić, że zwracając młodzież w nich skupioną ku celom wzniosłym, przyczyniają się w wysokiej mierze do umoralnienia jej i uszlachetnienia. Kółka naukowe, podejmując nieraz prace wspólne o szerszym zakresie, zapisują się do-

datnio i w ruchu naukowym ogólnym; częstokroć wychodzą z nich prace jednostek, wzbogacające również dobytek naukowy.

U nas pierwszym znanem nam kołem naukowym odpowiadającym pod pewnym względem dzisiejszym kołom polonistycznym był Wydział literatury i nauk moralnych utworzony w r. 1818 w Towarzystwie filomatycznym młodzieży akademickiej wileńskiej. Wśród prac, odczytywanych na posiedzeniach Filomatów, wysuwają się na pierwszy plan utwory poetyczne oryginalne i tłumaczone członków towarzystwa; obok nich niemało referatów z zakresu historii i literatury. Na tych posiedzeniach odczytał Mickiewicz m. i. poemat p. t. *Mieszko, dziedzic Nowogródka*, *Aniele*, *Odę do Brunona Sucheckiego*, sonet *Przypomnienie*, *Przechadzki miejskie*, *Żywille*, *Kartofle*, tłumaczenia *Horacego* i *Owidjusza*, wyjątki z tłumaczenia *Dziewicy Orleańskiej* *Voltaire'a*, przekład *Rękawiczki* *Schillera*, *Tukaja*, *Świteż*. *Tomasz Zan* czytał następujące swe utwory: *Zgon tabakiery*, *Nerynę*, *Polowanie*, *Odjazd* *Likory*, *Triolety*, *Elegję*, *Arjona*. Obok nich odczytywali swoje utwory *Jan Czeczot*, *Onufry Pietraszkiewicz*, *Franciszek Malewski* i inni. Już z tych przytoczonych uwag wynika, jak wysoki poziom był zebrania filomackich — rzeczy te są zresztą powszechnie znane, by tu dłużej o nich wspominać. Filomaci pracowitością swoją, miłością ojczyzny, cnoty i nauki służyli i służyć mogą za przykład wszystkim związkom akademickim wogóle.

Charakterystyczną niezwykle rzeczą dla dziejów późniejszych kółek naukowych polskich akademickich jest fakt powstawania ich poza właściwem terytorjum polskiem: kółka wspomniane powstają na obczyźnie, w główniejszych uniwersytetach, skupiających młodzież

polską, zmuszoną okolicznościami niezależnymi od niej szukać wiedzy u obcych.

W odniesieniu do kół polonistycznych, najdawniejszym kółkiem mającym charakter i cel odpowiadający dzisiejszym kołom polonistycznym było Towarzystwo literacko-słowiańskie, założone w r. 1836 przez młodzież polską, studjującą w Wrocławiu, pozostające w pewnym związku z istniejącą przedtem Polonją, związkiem studentów Polaków we Wrocławiu. Tu nadmieniam że Wrocław i Berlin skupiały w swych uniwersytetach bardzo wielką ilość młodzieży polskiej. Opiekunem Towarzystwa literacko-słowiańskiego, oddanym mu całą duszą, był profesor fizjologii w Uniwersytecie wrocławskim, Jan Purkyně, Czech rodem, nazwany słusznie przez Wincentego Pola „rycerzem cnoty i prawdy“. Członkami Towarzystwa byli m. i: Teodor Teofil Matecki, Ewaryst Estkowski, Stanisław i Zygmunt Węclewscy, Władysław Nehring, Stefan Pawlicki, Adam Asnyk, Ksawery Liske, Zygmunt Celichowski, Wojciech Jarochowski, Stanisław Karwowski, Antoni Kalina, Jan Kasproicz, Bronisław Kąsinowski. Zachowany spis odczytów, wygłoszonych w Towarzystwie, świadczy o rzetelnej pracy jego członków, o różnorodności tematów historyczno-literackich, przedstawianych na posiedzeniach. Pielęgnowając cele Filaretów i Filomatów wileńskich otaczało towarzystwo szczególnym kultem Mickiewicza, jako największego poetę słowiańskiego. Prawdziwą ironją losu zostało Towarzystwo literacko-słowiańskie rozwiązane w r. 1886 przez władze pruskie w 50 roku istnienia, tuż przed obchodem złotego jubileuszu. W dziejach kółek naukowych polskich ma towarzystwo młodzieży polskiej wrocławskiej jedną z najchlubniejszych i najpiękniejszych kart.

Jeden z członków Towarzystwa Jan Nepomucen Michałowicz jest twórcą ulubionej pieśni akademików wrocławskich, śpiewanej przez nich z rzewnością i po ukończeniu studjów przy wspominaniu dawnych przeżyć koleżeńskich. Przytaczam z niej pierwszą zwrotkę:

Hej, koledzy z wspólnej czary
Sączmy życia woń!
Bo nas łączy węzeł stary,
Wspólna spaja dłoń.
Więc zbratani wszyscy wkoło
Nućmy dzisiaj wraz,
Niechaj żyje nasze koło,
Długi, długi czas! ¹⁾

W Berlinie istniało od r. 1854 przez szereg lat kółko literackie młodzieży polskiej, studjującej w Uniwersytecie. Kółko to miało na celu studjowanie literatury naszej, zdążając do tego już to przez lekturę ważniejszych utworów, już to przez odczyty, uwzględniające działalność literacką najwybitniejszych poetów ²⁾.

Czem były owe kółka we Wrocławiu i w Berlinie dla młodzieży polskiej, rzuconej na obcą ziemię, nie potrzeba szerzej wykazywać: łączyły one człon-

¹⁾ *Pamiętnik Towarzystwa literacko-słowiańskiego przy Uniwersytecie wrocławskim w roku złotego jubileuszu. We Wrocławiu 1886. Kąsinowski Bronisław. Towarzystwo literacko-słowiańskie we Wrocławiu 1836—1886. Dziennik poznański 1911, nr. 221—223, 226, 228. Toż samo w skróconej formie w Słowie polskim 1911, nr. 462, 464 i w Kurjerze poznańskim 1911, nr. 229 i 231. Pieśń Michałowicza podaje *Kieszonkowy śpiewnik polski z melodjami*. Zeszyt piąty. Poznań 1890, str. 27—28. Muzykę do tej pieśni ułożył Zygmunt Noskowski.*

²⁾ Jednym z założycieli Kółka tego i prezesem był ś. p. Ojciec mój, Feliks, studjujący na Wydziale filozoficznym berlińskim w latach 1854—1858. Por.: Baranowski Bolesław Adam. *Ś. p. Feliks Hahn*. Lwów, 1906, str. 3.

ków swych w poczynaniach wzniosłych, podtrzymywały w nich miłość ojczyzny, znajomość języka, uświadamiały nadto o wielkiem znaczeniu literatury naszej. Zjednoczeni pod hasłem miłości ojczyzny, cnoty i nauki, nabierali akademicy polscy we Wrocławiu i w Berlinie zrozumienia zadań, jakie ich w przyszłym życiu czekały; z pośród studujących wówczas wyszli mężowie, pojmujący ważność służby dla Polski, mężowie świecący prawdziwemi cnotami obywatelskiemi. Uczestników kół złączyły nadto węzły prawdziwej przyjaźni; nie tylko na ławach uniwersyteckich, ale i w późniejszym życiu zachowywali oni poczucie jakby jednej wielkiej rodziny.

Z innych kół literackich młodzieży akademickiej zagranicą wspominam jeszcze o Towarzystwie literacko-naukowem młodzieży polskiej, studjującej w szkole montparnaskiej, o Kółku literackiem w Karlsruhe (r. 1867), Towarzystwie Teologiczno-literackiem w Monasterze (Münster), Towarzystwie młodzieży polskiej w Zurychu (1887/8), Polonji genewskiej, o działalności tych kół mamy jednak bardzo niedokładne wiadomości; trwały one zresztą naogół zbyt krótko, stąd też nie mają większego znaczenia¹⁾.

Do tych wszystkich poczynañ młodzieży polskiej za granicą dadzą się zastosować słowa powszechnie znanej pieśni akademickiej, ułożonej przed r. 1861 przez Michała Tomaszewskiego:

Dalej, bracia, w jedno koło —
Dłoń na sercu, w górę czoło —
Święćmy chwile, co tu mile
Zjednoczyły nas.

¹⁾ Powyższe szczegóły zestawione na podstawie pracy Antoniego Karbowiaka. *Młodzież polska akademicka za granicą. 1795—1910*. W Krakowie. 1910. (Por. co do miejscowości skorowidz w tej książce).

Święćmy, święćmy, czem kto może,
Czyny piękne, myśli Boże,
Każdy w świecie niechaj nieci,
Bo je niecić czas.

A w miłości myśl poczęta —

Musi, musi być podjęta,

Niä więc silni, nieomylni,

Swobód stworzym świt.

Dalej bracia, więc do dzieła,

„Jeszcze Polska nie zginęła”

Zaśpiewajmy i w tem trwajmy...

Przez ciąg dalszych lat...

Z hasłem wiary i ofiary

Dalej naprzód w świat!...¹⁾

Stosunkowo bardzo późno, bo dopiero w czwartej ćwierci w. XIX zaczynają powstawać koła polonistyczne na ziemiach polskich. W historii kół polonistycznych jest to nowy okres, z kolei trzeci.

Z pomiędzy istniejących obecnie kół najstarsze jest Koło Polonistów Uniwersytetu lwowskiego, działające już w r. 1878/79 jako Kółko literackie w łonie Czytelni Akademickiej lwowskiej, później przemienione na Koło polonistów. Wskutek rozwiązania Koła przez Zarząd Czytelni Akademickiej w r. 1906, założyli poloniści Uniwersytetu lwowskiego odrębne Koło, zatwierdzone przez Namiestnictwo lwowskie 14 lutego 1907 r.²⁾ Ożywioną działalność Koła przerwał wybuch wojny światowej; wznowiono ją dopiero w r. 1921. W Kole istniało kilka sekcij (stosownie do potrzeb, związanych lub nowotworzonych). Biblioteka Koła liczy dziś 271 dzieł. Liczba członków w ostatnim dziesięcioleciu była zmienna; najwyższa (154) w r. 1925/26;

¹⁾ Pieśń tę przytacza Karbowiak, j. w., str. 103 n.

²⁾ Por. *Sprawozdanie Akademickiego Koła Polonistów Wszechnicy lwowskiej za lata administracyjne 1907, 1907/8, 1908/9. Lwów. 1909. 8. Str. 18.*

najniższa (26) w r. 1921/22. W roku 1927/28 liczyło Koło 87 członków. Ogłosiło Koło: 1) *Przewodnik bibliograficzny* pod redakcją prof. Kleinera (I część 1921, II część 1922, w drugim wydaniu 1928 r.).

2) *W dniu Wawelskiego hołdu*. Lwów 1927.

Początki Koła Polonistów Studentów Uniwersytetu Krakowskiego sięgają roku 1898 (względnie 1896), pierwotnie zrzeszonych w Kole Sławistów, które na pewien czas przed wojną światową przemieniło się w Koło Polonistów. Obecnie praca Koła rozwija się w sekcji językowej, cieszącej się największą frekwencją, literackiej i literatury współczesnej. Biblioteka Koła liczy około 3000 tomów. Liczba członków dochodzi do 200.

Koło Polonistów Słuchaczy Uniwersytetu Warszawskiego, założone w r. 1916, zorganizowało w łonie swem szereg sekcji, zmieniających się w miarę potrzeb. Obecnie istnieją w Kole sekcje: 1) historii i literatury, 2) literatury współczesnej, 3) teorii badań literackich, 4) badania twórczości Żeromskiego, 5) językoznawcza. Biblioteka liczy 2300 tomów. Ilość członków, wynosząca w r. 1927 1108, spadła obecnie do 220. Koło ogłosiło następujące wydawnictwa: 1) i 2) *Poradnik dla polonistów część I i II*. Warszawa 1923 i 1924. 3) *Jak studjować język polski*. 4) Szober S. *Jak studjować język polski w Uniwersytecie*. Warszawa 1919. 5) *Rocznik Koła Polonistów Słuchaczy Uniwersytetu Warszawskiego*. Wydany z okazji dziesięciolecia istnienia Koła. Warszawa. 1927, 8, str. 229.

W Poznaniu zorganizowano Koło Polonistów Uniwersytetu Poznańskiego 29 października 1919 r. Obok odczytów urządzanych na posiedzeniach naukowych, zainicjowało Koło w r. 1922 obchód Mickiewiczowski w 100 rocznicę wydania I tomu poezyj

poety, w r. 1923 akademję ku czci J. Słowackiego, w r. 1925 akademję ku czci Reymonta. Biblioteka Koła, której zawiązek stanowiły zbiory Philomathii, organizacji studentów Polaków Uniwersytetu w Halli, nabyte za kwotę 300 mk., liczy obecnie 2200 tomów. Liczba członków wynosi 220. Zamiar Koła wydania *Gramatyki starocerkiewnej słowiańskiej* prof. Lehra-Spławskiego, nie powiódł się z powodu trudności finansowych; wydawnictwo to odstąpiono księgarzni Fiszera i Majewskiego w Poznaniu. Częściowo powiódł się plan wydawnictwa organu artystyczno-literackiego: *Nowe Wici*, które jednak zawieszono po 3 numerach (w r. 1926). Wydało nadto Koło:

1) *Jednodniówkę Koła Polonistów Uniwersytetu Poznańskiego* 29.X.1919 — 29.X.1924. Poznań [1925] 8, str. 40¹⁾.

2) 1919—1929. *Księga pamiątkowa wydana na dziesięciolecie Koła Polonistów Uniwersytetu Poznańskiego*. Poznań. 1930 r. Str. 197. Na treść książki składa się pięć rozpraw z zakresu teorii i historii literatury, wykonanych przez członków Koła.

Koło Polonistów Słuchaczy Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, założone w roku szkolnym 1921/22, najmłodsze ze wszystkich kół polonistycznych, działało w r. 1925/26 w 3 sekcjach: 1) historyczno-literackiej, 2) językoznawczej, 3) bibliograficznej; w r. 1926/27 uwzględniono w odczytach także kwestje z zakresu teatralogji. Biblioteka Koła wynosi

¹⁾ W jednodniówce pomieszczono *Historję Koła Polonistów U. P. od założenia do końca 1924 r. (W zarysie)* na str. 35—40. Oprócz treści literackiej zawiera Jednodniówka artykuł Włodzimierza Lewandowskiego: *Uwagi o celach i metodach pracy w Kołach polonistycznych* P. M. A. *Spostrzeżenia i refleksje* str. 18—34.

570 dzieł. Nakładem Koła ukazały się w r. 1928 dwie publikacje: 1) *S. T. O. Poezje*. Władysława Animowicza, Teodora Bujnickiego, Kazimierza Hałaburdy, Wacława Korabiewicza, Zygmunta Landfisa, Stefana Sosnowskiego. (Wydawnictwo sekcji twórczości oryginalnej Koła Polonistów). 2) Charkiewicz Walerjan. Placyd Jankowski. (*John of Dycalp*). *Życie i twórczość*. (Biblioteka prac polonistycznych. Wydawnictwo Koła Polonistów Stuchaczów Uniwersytetu St. Batorego w Wilnie Nr. 1). 3) Hleb-Koszańska Helena: Źródła rozprawy Michała Grabowskiego: „O nowej literaturze francuskiej”. (Też biblioteki Nr. 2) 1929¹).

W historii kół polonistycznych przełomowe ma znaczenie rok 1925, w którym wszystkie istniejące koła polonistyczne w ilości 6 złączyły się w Związek Kół polonistycznych. Głównem zadaniem Związku jest należyta organizacja prac wszystkich kół, odpowiedni ich podział. Co roku odbywają się zjazdy Związku; pierwszy zjazd odbył się w r. 1925 od 21—23 maja we Lwowie, drugi w r. 1926 od 3—5 czerwca w Wilnie, trzeci w r. 1927 od 30 października do 2-go listopada w Warszawie.

Koło polonistów Uniwersytetu Lubelskiego pod względem starszeństwa czwarte z rzędu wśród kół polonistycznych istniejących obecnie na obszarze ziem polskich, założone zostało w r. 1919. Z następującego referatu, który wygłosi sekretarka Koła, poznają Sz. Państwo dzieje Koła lubelskiego. Tu pragnę za-

¹) Szczegóły, podane powyżej o historii istniejących obecnie kół polonistycznych, opierają się częściowo na materiałach, nadesłanych mi przez Zarządy poszczególnych kół. Wobec licznych braków w powyższych materiałach nie mogłem przedstawić dziejów kół wyczerpująco.

znaczyć, że powstanie Koła w pierwszym roku istnienia Uniwersytetu Lubelskiego świadczy korzystnie o pierwszych studentach i studentkach polonistyki, którzy uważali za stosowne założyć zaraz u progu swych studjów własne Koło. W tem pierwszym dziesięcioleciu, wykazującym już to większy, już to mniejszy rozwój Koła, podkreślić należy, mimo wszystkie okoliczności niekorzystnie nieraz wpływające na prace Koła, dążność utrzymania Koła: dziś już polonistów Uniwersytetu Lubelskiego pomyśleć bez Koła nie sposób. Znamionną cechą dalej uczestników Koła jest ich zapał dla pracy wspólnej, umiowanie swego ogniska, którem się cieszą jako tworem własnym i z którego są dumni. Przypatrując się pracy Koła od szeregu lat mogę z prawdziwą przyjemnością stwierdzić, z jaką gorliwością zarówno kolejne prezydja, jakoteż poszczególni członkowie starali się o ożywienie prac Koła; niektóre usiłowania Koła, jak np. lektura i objaśnianie dzieł Słowackiego, Wyspiańskiego, Kasprowicza były i pomyślane i przeprowadzone metodycznie tak, że przyczyniły się do pogłębienia znajomości wspomnianych twórców. Podobnież cykle odczytów o prądach literackich polskich zasługują na wyróżnienie, jakoteż szereg uroczystości jubileuszowych urządzonych przez Koło ku czci Lenartowicza, Żeromskiego, Reymonta. Na polu wydawniczym nie mogło rozwinąć Koło dotąd akcji z powodu trudności finansowych; jedynie w r. 1927 z powodu sprowadzenia zwłok Słowackiego na Wawel wydało jednodniówkę: *Na sprowadzenie zwłok Juliusza Słowackiego. Młodzież Akademicka Lubelska*. Lublin 1927. (8, str. 16). Natomiast usiłowania stworzenia biblioteki Koła z drobnych wkładek członków i różnych imprez Koła uwieńczył pożądaný skutek: zasób książek, znaj-

dujących się w bibliotece Koła, świadczy o planowym zakupywaniu dzieł; nie ma w niej rzeczy błahych, bezwartościowych—same prace poważne, cenne są ozdobą tego małego księgozbioru. Stan książek także nie pozostawia nic do życzenia; widoczne, że zarówno bibliotekarze jakoteż członkowie Koła dbają o należyte utrzymanie książek, zapobiegając niszczeniu ich. Biblioteka jest chlubą Koła—pamiętam, z jaką radością i dumą nabywało Koło rozmaite dzieła—jakim np. tryumfem było dla Koła nabycie dzieł Kasprowicza, których zakupienie stanowiło znaczny wysiłek finansowy Koła. Pamiętam też, z jaką przyjemnością nieraz pokazywali mi członkowie Koła nowe nabytki biblioteczne.

Biorąc zachętę z przetrwania pierwszego dziesięciolecia, czerpiąc naukę z doświadczenia poprzedników, nie zrażajcie się, Drodzy i Kochani Poloniści, przeciwnościami i trudnościami w dalszych Waszych poczynaniach. Pokonanie ich da dowód Waszej samodzielności, Waszej siły.

W najbliższym czasie ma odbyć się zjazd Związku Kół polonistycznych w Lublinie, którego przygotowaniem ma się zająć Koło lubelskie. Pora już o tem pomyśleć dzisiaj, aby zjazd lubelski nie zawiódł oczekiwań. Już teraz wypada opracować plan należyte i z całą gorliwością zabrać się do poczynienia prac przedwstępnych. To najważniejsze zadanie Koła na razie — ale obok tego pozostaje zwykły tok pracy rocznej, którą należy z każdym rokiem ożywiać, podnosić.

Wyrażając serdeczną radość z działalności i pracy Koła, biorąc jak najżywszy udział w dzisiejszym święcie Koła, składam imieniem Uniwersytetu u progu nowego dziesięciolecia zarówno obecnemu Zarządowi jakoteż

wszystkim uczestnikom w nim zrzeszonym najserdeczniejsze życzenia jak najpomyślniejszej i najowocniejszej pracy. Oby przy obchodzie drugiego dziesięciolecia mogło się Koło wykazać wynikami pracy w dwójnasób obfitej, pogłębionej i wzmożonej. Ale do osiągnięcia rezultatu tego potrzeba wysiłku wspólnego — nie tylko jednostek. Do Koła powinni należeć wszyscy, studjujący polonistykę w Uniwersytecie lubelskim. Do tej więc pracy wspólnej, do pielęgnowania tak wzniosłych i górnych ideałów przekazanych nam przez naszą literaturę, do utrzymania i zacięśnięcia węzłów koleżeńskich złączcie się wszyscy razem — a plon pracy Waszej z pewnością nie będzie płonny. Kończę starodawnem życzeniem akademickiem, z głębi serca złożonem:

Quod felix faustum fortunatumque sit.

Statystyka studentów.

Wydział Teologiczny w roku akad. 1928/29.

WYDZIAŁ	Rok studiów				Razem	Wstąpiło do Uczelni w r. ak. 1928/29	Narodowość		Wy-znanie		Przyn. państw.		Miejsce urodzenia									
	I	II	III	IV			polska	inne	rzym.-katol.	inne	polska	inne	Lublin	Kongr.	Mp.	Wp.	Woj. Wsch.	Zagranica				
Teologiczny	Słuchacze zwyczajni				2	6	2	7	17	3	17	—	17	—	17	—	—	11	—	—	4	2

Wydział Prawa Kanonicznego w roku akad. 1928/29.

WYDZIAŁ	Rok studiów				Razem	Wstąpiło do Uczelni w r. ak. 1928/29	Narodowość		Wy- znanie		Przyn. państw.		Miejsce urodzenia					
	I	II	III	IV			polska	inne	rzym - katol.	inne	polska	inne	Lublin	Kongr.	Mp.	Wp.	Woj. Wsch.	Zagra- nica
Prawa Kanonicz- nego	Słuchacze zwyczajni				3	17	3	17	—	17	—	17	—	—	16	1	—	—

Wydział Teologiczny K. U. L. 1929/30.

WYDZIAŁ	Rok studiów				Nowo zapi- sani	Wy- znanie		Naro- dowość		Przyn. państw.		Miejsce urodzenia					
	Razem					rz-kat.	inne	polska	inne	polska	inne	Lublin	Kongr.	Mp.	Wp.	Woj. Wsch.	Zagr.
	I	II	III	IV													
Teologiczny	— 2 6 2 10				—	10	—	10	—	10	—	—	5	—	—	1	5
	Słuchacze zwyczajni																

Wydział Prawa Kanonicznego 1929/30.

WYDZIAŁ	Rok studiów				Razem	Nowo zapi- sani	Naro- dowość		Wy- znanie		Przyn. państw.		Miejsce urodzenia					
							polska	inne	rz-kat.	inne	polska	inne	Lublin	Kongr.	Mp.	Wp.	Woj. Wsch.	Zagr.
	I	II	III	IV														
Prawo Kanoniczne	10	2	9	4	25	10	25	—	25	—	25	—	—	21	—	—	4	—
	Słuchacze zwyczajni																	

Wydział Prawa i Nauk społeczno-ekonomicznych Katolic

Wydział	Grupa	Rok studjów				Razem	Wstąpiło do Uczelni w r. akad. 1928/29		
		I	II	III	IV				
PRAWA I NAUK SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH	Prawnicza	Słuchacze	m.	88	45	48	24	205	62
		zwyczajni	k.	17	6	3	5	31	12
		Razem		105	51	51	29	236	74
		Słuchacze	m.	2	1	1	—	4	2
		nadzwyczajni	k.	—	—	—	—	—	—
		Razem		2	1	1	—	4	2
	Ogółem		107	52	52	29	240	76	
	Ekonomiczna	Słuchacze	m.	13	5	8	3	29	13
		zwyczajni	k.	6	1	4	1	12	6
		Razem		19	6	12	4	41	19
		Słuchacze	m.	2	2	1	—	5	2
		nadzwyczajni	k.	—	1	1	1	3	—
		Razem		2	3	2	1	8	2
	Ogółem		21	9	14	5	49	21	
Ogólna liczba słuchaczy na W. P.				128	61	66	34	289	97

kiego Uniwersytetu Lubelskiego w roku akad. 1928/29.

Narodowość			Wyznanie				Przynależn. państwowa		Miejsce urodzenia					
polska	ros.	inne	rz.-kat.	praw.	ewang.	inne	polska	ros.	Lublin	Kongr.	Mp.	Wp.	Woj. Wsch.	Zagr.
202	3	—	200	4	1	—	205	—	43	132	15	—	4	11
31	—	—	31	—	—	—	31	—	11	15	3	—	—	2
233	3	—	231	4	1	—	236	—	54	147	18	—	4	13
3	—	1	1	3	1	—	4	—	—	3	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	1	1	3	1	—	4	—	—	3	—	—	1	—
236	3	1	234	5	1	—	240	—	54	150	18	—	5	13
29	—	—	28	—	1	—	29	—	6	17	1	—	2	3
12	—	—	12	—	—	—	12	—	5	5	—	—	—	2
41	—	—	40	—	1	—	41	—	11	22	1	—	2	5
5	—	—	5	—	—	—	5	—	—	3	—	—	1	1
3	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	2
8	—	—	8	—	—	—	8	—	—	3	1	—	1	3
49	—	—	48	—	1	—	49	—	11	25	2	—	3	8
285	3	1	282	5	2	—	289	—	65	175	20	—	8	21

Wydział Prawa i Nauk społeczno-ekonomicznych

Wydział	Sekcje			Rok studjów				Razem	Nowo imatry- kulow.
				I	II	III	IV		
WYDZIAŁ PRAWA I NAUK SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH	Prawnicza	Słuchacze	m.	129	66	44	46	285	104
		zwyczajni	k.	27	11	8	1	47	21
		Razem		156	77	52	47	332	125
		Słuchacze	m.	4	—	—	—	4	—
		nadzwyczajni	k.	1	—	—	—	1	—
		Razem		5	—	—	—	5	—
		Ogółem		161	77	52	47	337	125
	Ekonomiczna	Słuchacze	m.	27	7	10	9	53	26
		zwyczajni	k.	16	3	2	3	24	14
		Razem		43	10	12	12	77	40
		Słuchacze	m.	2	—	—	—	2	—
		nadzwyczajni	k.	—	—	—	2	2	—
		Razem		2	—	—	2	4	—
	Ogółem		45	10	12	14	81	40	
Ogółem wszystkich słuchaczy				206	87	64	61	418	165

Uniwersytetu Lubelskiego w roku akad. 1929/30.

Narodowość			Wyznanie				Przynależn. państwowa		Miejsce urodzenia					
polska	ros.	inne	rz.-kat.	praw.	ewang.	inne	polska	inne	Lublin	Kongr.	Mp.	Wp.	Woj. Wsch.	Zagr.
283	2	—	280	3	2	—	285	—	54	171	33	—	12	15
47	—	—	47	—	—	—	47	—	15	25	2	—	2	3
330	2	—	327	3	2	—	332	—	69	196	35	—	14	18
4	—	—	4	—	—	—	4	—	—	3	—	—	—	1
1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
5	—	—	5	—	—	—	5	—	—	4	—	—	—	1
335	2	—	332	3	2	—	337	—	69	200	35	—	14	19
53	—	—	52	—	1	—	53	—	10	30	1	—	2	10
24	—	—	24	—	—	—	24	—	8	9	1	—	—	6
77	—	—	76	—	1	—	77	—	18	39	2	—	2	16
2	—	—	2	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1
2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
4	—	—	4	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	3
81	—	—	80	—	1	—	81	—	19	39	2	—	2	19
416	2	—	412	3	3	—	418	—	88	239	37	—	16	38

Wydział Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w r. ak. 1928/29.

	Rok studiów				Wstąpiło do Uczelni w r. 1928/29	Narodowość			Wyznanie				Przyzna- leżność państw.		Miejsce urodzenia					
	I	II	III	IV		polska	ukr.	inne	rz.-kat.	gr. k.	bapt.	inne	polska	inne	Lublin	Kongr.	Mp.	Wp.	Woj.	Wsch.
Słuchacze zwyczajni	m.	12	2	3	2	19	12	18	1	1	18	1	1	1	19	3	12	3	—	1
	k.	38	31	15	11	95	37	93	1	1	92	1	—	2	94	1	29	40	8	8
Razem		50	33	18	13	114	49	111	2	1	110	2	2	113	1	32	52	11	1	10
Słuchacze nadzwyczajni	m.	3	2	—	—	5	3	5	—	—	4	1	—	5	—	—	5	—	—	—
	k.	5	—	—	1	6	5	5	—	1	6	—	—	5	1	—	4	—	—	2
Razem		8	2	—	1	11	8	10	—	1	10	1	—	10	1	—	9	—	—	2
Ogółem na W. N. H.		58	35	18	14	125	57	121	2	2	120	3	—	2	123	2	32	61	11	10

Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Lubelskiego w r. ak. 1929/30.

Wydział Nauk Humanistycznych K. U. L.		Rok studiów				Razem		Nowozapisani			Narodowość			Wyznanie			Przynależn. państwowa			Miejsce urodzenia						
		I	II	III	IV																					
Słuchacze zwyczajni	m.	10	7	1	3	21	10	21	—	—	21	—	—	21	—	—	21	—	—	3	16	—	—	—	1	1
	k.	26	29	26	16	97	26	94	2	1	93	1	3	95	1	1	23	44	8	—	—	—	—	—	9	13
	Razem	36	36	27	19	118	36	115	2	1	114	1	3	116	1	1	26	60	8	—	—	—	—	—	10	14
Słuchacze nadzwyczajni	m.	3	1	2	—	6	—	6	—	—	5	1	—	6	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	1	—
	k.	4	3	—	—	7	—	6	1	—	6	1	—	7	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	1
	Razem	7	4	2	—	13	—	12	1	—	11	2	—	13	—	—	7	3	—	—	—	—	—	—	1	1

Ś. p. Dr. Wiktor Porzeziński

Profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Katolicki Uniwersytet Lubelski poniósł niepowetowaną stratę: oto dnia 12 marca b. r. zmarł w Warszawie w 59 roku życia dr. Wiktor Porzeziński, profesor zwyczajny językoznawstwa indoeuropejskiego na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Lubelskiego. Śmierć przyszła nieoczekiwanie, bo jeszcze niedawno był między nami, jeszcze 1-go marca miał swoje wykłady, a w Uniwersytecie Warszawskim jeszcze dnia 8-go marca był czynny na katedrze uniwersyteckiej. Wprawdzie jego zdrowie w ostatnich miesiącach zdradzało objawy nadwężenia, jednak nikt nie przypuszczał tak bliskiej katastrofy. „Pobył w Dubrowniku dobrze mi zrobił” — pisał do mnie ś. p. prof. Porzeziński z Jugosławji dnia 7-go stycznia b. r., ale cóż, kiedy ostra zima w kraju zniszczyła błogie skutki miesięcznego jego pobytu na brzegu jugosłowiańskim. Mimo to pod koniec lutego czuł się znacznie lepiej, jak to zaznaczył w ostatniej ze mną rozmowie. Do ostatka był czynny. Nawet kiedy z ust lekarza usłyszał, że stan jego zdrowia jest poważnie zagrożony postęпами cukrzycy i zapaleniem płuc, udawszy się do lecznicy, nie przerwał pracy ani na chwilę, choć za kilka godzin mógł już przestać żyć. Zmarł, po krótkiej chorobie, jak żołnierz na posterunku. Ś. p. prof. Porzeziński był w nauce, w krzewieniu wiedzy, w kształceniu badaczy zasłużony wśród obcych i w kraju. Z jego śmiercią z grona profesorskiego ubył człowiek szlachetny i ofiarny, gorący katolik, zacny obywatel, serdeczny kolega, uczony europejskiego znaczenia.

Ś. p. Wiktor Porzeziński, urodzony dn. 4 sierpnia 1870 r. w Temnikowie, w guberni tambowskiej (dokąd rodzice jego przybyli z Podlasia), ukończył gimnazjum filologiczne w Moskwie w r. 1888, a następnie wydział historyczno-filologiczny uniwersytetu moskiewskiego ze stopniem magistra w r. 1901.

i doktora językoznawstwa porównawczego w r. 1903. Z kolei został w tymże uniwersytecie docentem prywatnym, potem profesorem nadzwyczajnym, a w roku 1905 profesorem zwyczajnym sanskrytu i językoznawstwa porównawczego i na tem stanowisku wytrwał do czerwca 1921 roku. Od roku 1922 był profesorem zwyczajnym językoznawstwa indoeuropejskiego na wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego i kierownikiem seminarjum tegoż przedmiotu. Nadto był prorektorem Uniwersytetu Warszawskiego i dziekanem Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Warszawskiego w r. 1924/25.

Jednocześnie ś. p. dr. W. Porzeziński był od roku 1923 profesorem zwyczajnym językoznawstwa indoeuropejskiego i kierownikiem seminarjum lingwistycznego na Wydziale Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie, dokąd co tydzień na dwa dni z Warszawy przyjeżdżał. — Nadto piastował przez dwa lata, to j. w r. akad. 1925/6 i 1926/7, godność dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych K. U. L. i od trzech lat — sędziego uniwersyteckiego. Prócz tego był pierwszym przewodniczącym utworzonej w r. 1927 Komisji Egzaminacyjnej przy Wydziale Nauk Humanistycznych K. U. L. Pozatem był jeszcze prezesem Towarzystwa Wiedzy Chrześcijańskiej w Lublinie.

Jako autor wielu wartościowych prac językoznawczych, wysoko cenionych przez rodaków i obcych, został członkiem rzeczywistym Komisji Językowej Polskiej Akademii Umiejętności, członkiem towarzystw naukowych w Warszawie i Lwowie, prezesem Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, wiceprezesem Kasy im. J. Mianowskiego, przewodniczącym Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich, członkiem Instytutu Zachodnio-Słowiańskiego przy Uniwersytecie Poznańskim, Towarzystwa Psychologicznego w Warszawie, Indogermanische Gesellschaft i innych towarzystw i instytucyj.

Do prac osobno drukowanych, a napisanych po rosyjsku i niemiecku w okresie profesury w Uniwersytecie Moskiewskim, należą:

1. K istoriji form spriaženija w bałtijskich jazykach. Moskwa, 1901.
2. Vozvratnaja forma głagołu. Tamże, 1903.
3. Vvedenije v jazykoznanie. Tamże, 1907; 4-e wyd., 1916.
4. Einleitung in die Sprachwissenschaft (przekład dra Boehmego). Lipsk-Berlin, 1910.

5. Elementy jazykovedenija i istoriji russkago jazyka. Moskwa, 1910.
6. Kratkoje posobije k lekcijam po istoriji russkago jazyka. 3-e wyd. Moskwa, 1920.
7. Sravnitel'naja morfologija. Moskwa, 1910.
8. Oczerk sravnitel'noj fonetiki. Moskwa, 1912.
9. Sravnitel'naja grammatika słowianskich jazykow. 2-gie wyd. Moskwa, 1916.

Prace pomniejsze, z których pewne obejmują po kilka arkuszy druku, wyszły w języku polskim, rosyjskim, niemieckim i francuskim w Roczniku Slawistycznym, Pracach Filologicznych, *Slavia Occidentalis*, Przeglądzie Humanistycznym, Eosie, Sprawozdaniach Towarzystwa Naukowego we Lwowie, Sprawozdaniach Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, *Indogermanische Forschungen*, *Archiv für slavische Philologie*, *Żurnal Ministerstwa narodnago prośwesczenija*, *Izvestia otdelenija ruskago jazyka i słowestnosti*, *Ruskij Filologiczeskij vestnik*, w księgach zbiorowych dla Korsa, Millera, Fortunatowa, Klucerskiego, Sogic'a i innych. Ogólna liczba przeszło 20.

Drugi szereg naukowych prac, przyczynków i przeglądów krytycznych z dziedziny językoznawstwa słowiańskiego, ze szczególnem uwzględnieniem polskiego, świadczy o wybitnych zdolnościach, gruntownej wiedzy, umyśle krytycznym i ściśle naukowej metodzie autora. Był to uczony językoznawca na miarę iscie europejską i tem się tłumaczy uznanie jego nie tylko w kraju, ale i zagranicą.

Katolicki Uniwersytet Lubelski poniósł przez wczesną śmierć ś. p. prof. Wik. Porzezińskiego wielką szkodę. Sześć lat wyteżonej pracy pedagogicznej zmarłego profesora dla dobra naszej młodej Wszechnicy oceni w całej pełni dopiero przyszłość. Dziś możemy powiedzieć, że należał do tych, którzy najlepiej potrafili wczuć się w potrzeby Uniwersytetu i pracowali dlań z całym zaparciem siebie samego, nie szczędząc sił i zdrowia. Służył Uniwersytetowi swą gruntowną wiedzą specjalisty na katedrze, swemi cennymi uwagami na Radzie Wydziałowej i w Senacie, był sprawiedliwym Sędzią uniwersyteckim, gorliwym propagatorem idei naszej Wszechnicy, dopomagał uniwersytetowi w zdobywaniu uprawnień, kochał młodzież akademicką i porywał ją na wyżyny nauki, jako pierwszy fundator nagrody za prace naukowe dla studentów Wydziału Nauk Humanistycznych. Oto kilka tytułów ze strony K. U. L.

dla ś. p. czcigodnego prof. W. Porzezińskiego, który się na prawdę radował radością naszej Wszechnicy, a smucił się jej smutkiem, a co ważniejsze, był wzorem, jak wysoko należy dzierżyć sztandar uniwersytecki.

Dziekan Wydziału nauk Humanistycznych
Prof. Dr. Zygmunt Kukulski.

Zjazd księży b. studentów.

W końcu grudnia 1928 r. odbył się w gmachu Uniwersytetu zjazd księży byłych studentów Un. Lub., zorganizowany przez X. prof. J. Woronieckiego, X. prof. P. Kałwę i X. prof. P. Stopniaka. W zjeździe wzięło udział przeszło 60 księży ze wszystkich stron Polski. Było to serdeczne odnowienie stosunków z uczelnią a zarazem zadokumentowanie ofiarności dla niej, gdyż zjazd uchwalił fundować salę im. X. Rektora Radziszewskiego oraz szerzyć w społeczeństwie ideę finansowego poparcia Uniwersytetu.

Towarzystwo Uniwersytetu Lubelskiego.

W dn. 11 maja 1928 r. odbyło się walne zebranie T.U.L. Wskutek zatwierdzenia statutu Uniwersytetu Lubelskiego i nadanie mu praw osobowości prawnej, postanowiono T.U.L. zamienić na Towarzystwo Przyjaciół U. L. Do Zarządu weszli: inż. St. Lucht, Dr. A. Rostworowski, sen. St. Smolski i dyr. M. Michniewski.

W dn. 5 czerwca 1929 r. odbyło się następne walne T. U. L. uchwaliło ono zmianę statutu T. U. L., o której mówiono na poprzednim zebraniu.

Z Towarzystwa Ekonomicznego w Lublinie.

W maju 1928 r. Zarząd Twa zorganizował odczyty na temat: Ku Korporacyjnej przebudowie Polski. Przemawiali: X. prof. A. Szymański: Miejsce rad w systemie przebudowy, prof. J. Czuma: Izby rolnicze.

W dn. 8 lutego 1929 r. wygłosił prof. W. Krzyżanowski referat dyskusyjny na temat: Etatyzm a liberalizm.

W r. 1928 dla celów propagandy wyjechali do Ameryki Północnej X. Dziekan G. Michiels i X. Dyrektor Korniłowicz. W związku z ich przyjazdem do Ameryki J. E. X. Biskup P. Rhode wydał gorącą odezwę do wiernych i duchowieństwa, żeby pieniądze poparli naszą Wszechnicę.

**Dotacje Kuryj Biskupich od dnia 1-go maja
1928 r. do 1-go października 1929 r.**

1.	Kurja Diecezjalna w Katowicach	Zł. 26.621.64
2.	" " " Kielcach	13.923.—
3.	" Książęco-Metropolitalna w Krakowie	3.000.—
4.	" Diecezjalna w Lublinie	24.375.—
5.	" Metropolitalna obrz. łącz. we Lwowie	18.899.24
6.	" Diecezjalna w Łodzi	16.994.40
7.	" " " Łomży	12.291.96
8.	" " " Łucku	3.571.83
9.	" " " Pelplinie	18.156.—
10.	" " " Pińsku	7.208.—
11.	" " " Płocku	18.120.—
12.	" Metropolitalna w Poznaniu	41.575.80
13.	" Diecezjalna " Przemyślu	27.711.12
14.	" " " Sandomierzu	21.680.—
15.	" " " Siedlcach	16.552.—
16.	" " " Tarnowie	1.808.96
17.	" Metropolitalna w Warszawie	33.626.—
18.	" " " Wilnie	27.115.—
19.	" Kurja Diecezjalna w Włocławku	19.614.10

**Zasilki Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
od dn. 1 maja 1928 r. do dn. 1 paźdz. 1929 r.**

m. czerwiec 1928 r.	Zł. 8.750.—
" sierpień 1928 r.	8.750.—
" październ. 1928 r.	8.750.—
" styczeń 1929 r.	8.750.—
" luty 1929 r.	2.000.—
" marzec 1929 r.	10.000.—
" sierpień 1929 r.	10.000.—

**Ofiary od dn. 1 maja 1928 r.
do dn. 1 października 1929 r.**

1 maja	1928 r.	Magistrat m. Działdowa	Zł. 200.—
25 "	"	P. Józef Godlewski w Synkowiczach	10.—
6 czerwca	1928 r.	Ks. Wład. Smolarkiewicz	25.—
12 "	"	Kurja Metrop. obrz. łac. we Lwowie	46.45
28 "	"	Klasztor O. O. Dominikanów we Lwowie	2.188.—
9 lipca	"	P. Wilkoński w Grodzisku n/Prosną	100.—
14 września	"	Zapis ś. p. Ks. Walentego Lipca	500.—
17 "	"	Klasztor O. O. Dominikanów we Lwowie	1.094.—
20 paździer.	"	Urząd parafjalny w Janowcu	11.58
20 "	"	Ks. Prob. Parafji Jałówka	5.—
29 "	"	Urząd parafjalny w Dęblinie	43.—
30 "	"	Tow. „Oikos“ we Lwowie	300.—
7 listopada	"	Ks. Jarosław Rokicki	10.—
8 "	"	Urząd parafjalny w Dąbrowej	15.—
12 "	"	Ks. W. Sliwiński	100.—
10 grudnia	"	P. Walerja Kajzerówna abs. K U.L.	100.—
27 "	"	Realizacja testamentu ś. p. J. E. Ks. Bpa Władysł. Krynickiego	500.—
11 stycznia	1929 r.	Ks. Wład. Sarna w Przemyśle	40.—
		Ks. Miecz. Lewandowicz z Rudy Pabjanickiej	14.—
15 "	"	Cukrownia „Milejów“	200.—
17 "	"	Urząd parafjalny w Nockowie	11.28
31 "	"	Kapituła Rz.-Katol. w Przemyśle	400.—
4 lutego	"	Ks. Stefan Żegalał w Jacie	1.—
6 "	"	Cukrownia „Lublin“ w Lublinie	200.—
6 "	"	Cukrownia „Garbów“ w Przybyśławicach	200.—
7 "	"	Ks. K. Gawroński	25.—
14 "	"	Ks. Michał Sroka w Baranowie	37.50
5 marca	"	Ks. Teodor Małkowski w Ameryce	44.50
8 "	"	Realizacja testamentu ś p. Jadwigi Czachórskiej (akcje „Asziche“)	1.600.—
9 "	"	Ks. Jan Kabata w Koninie	100.—
14 "	"	P. Brönnowa w Będzinie	50.—
18 "	"	P. Marja Urbańska we Lwowie	500.—
20 "	"	Ks. Nikodem Ast w Czerniewiczach	100.—
26 "	"	Ks. Antoni Kasprzycki w Ćmielowie	50.—
27 "	"	P. Stefan Czarnecki w Warszawie	50.—
15 kwiet.		Spadek po ś. p. Ks. J. Zaniewicz z Ameryki	8.712.61
23 "		Urząd gminy Jastków	24.—
5 "		Ks. M. Dąbrowski w Zaborowie	10.—
30 "		P. Stanisław Mańkowski w Kaziemierzu Dolnym	300.—

24 kwiet.	P. Kucharski z Sosnowca przez p. Chudzyńskiego	Zł. 10.—
30 "	Związek Ziemianek w Sosnowcu . .	50.—
8 maja	Ks. Prałat Maliszewski w Bydgoszczy	50.—
16 "	Ks. W. Ziętkiewicz	500.—
18 "	Ks. T. Czapski z Kościelca	50.—
23 "	P. J. Wilkoński w Grodzisku	100.—
31 "	Ks. Dziekan Sucharecki w Grabowie	50.—
4 czerw.	Ks. Rolski w Szczepanowie	135.—
8 "	Członkowie z Ameryki	5.33
10 "	Ks. Dziekan Jaroszewicz w Wołkowysku	100.—
1 lipca	Paraf. Rzym-Kat. w Wołoszczy . . .	3.—
3 "	Sem. Duch. w Włocławku	50.—
8 "	Ks. Wawer z Ameryki	1.776.—
8 "	Ks. Prałat P. Maliszewski w Bydgoszczy	50.—
8 "	Ks. Dziekan Rozenberg w Lubasz . .	50.—
11 "	Kurja Metrop. obrz. łac. we Lwowie	54.95
25 "	Realizacja testamentu p. Leona Hempla, wpłata P. Tadeusza Lechnickiego	3.000.—
6 sierp.	P. Drosio Edward	5.—
6 "	Realizacja test. ś. p. Jerzego Moszyńskiego (sprzedaż sztychów)	9.796.82
7 "	P. Józef Bogusławski w Łęcznie . . .	1.000.—
14 "	P. A. Balcer w Katowicach	50.—
29 "	Konw. O. O. Bonifratów w Katowicach	45.—
29 "	Parafia Rzym-Kat. w Ustroniu Ciesz.	82.—
7 września	Ks. J. Mańkiewicz w Kramsku	280.—
11 "	Urząd dziekański w Samborze	25.—
17 "	Zakład S. S. Boromeuszek w Jastrzębiu	100.—

Ofiary na odbudowę kaplicy uniwersyteckiej.

Rok 1928 od dn. 1 maja.

J. E. Ks. Bp. Wojciech Owczarek we Włocławku	Zł. 308.85
Prof. Wiktor Porzeziński	360.—
P. Alfred Mossakowski	5.—
P. Roman Rytel	5.—
P. Notariusz Stefan Smólski w Lublinie	500.—
Sodalicja Marjańska Gimnazjum Męskiego w Sierpcu	20.—
Ks. Prałat Tadeusz Osiński w Radzyniu	100.—
Ks. Kanonik Władysław Gąsiorowski w Szewnie . . .	100.—
Ks. Zuchota w Ameryce za pośrednictwem Ks. Prof. W. Kornilowicza	25 dol.

P. Stanisław Okęcki w Warszawie	Zł.	30.—
N. N.		10.—
Ks. Hipolit Skibiński w Tuczapach		25.—
P. Dwurnikowa w Lublinie		10.—
Ks. Andrzej Mikołajczyk w Orle		100.—
P. Zofja Niezabitowska w Warszawie		100.—
P. Wanda Zarzycka w Warszawie		100.—
Maria ks. Czetwertyńska w Milanowie		500.—
P. Marja Kretkowska w Baruchowie		500.—
Ks. Michał Skowronek w Włocławku		100.—

Rok 1929.

Księża-Studenci Kat. U. L.	Zł.	84.—
P. Antoni Byszewski w Borzymowicach		100.—
P. Jadwiga Suracka w Lublinie		10.—
Uczniści Gimnazjum w Zbylitowskiej Górze		500.—
Studentki z Internatu Akademickich dla uczczenia imienia J. M. Ks. Rektora		20.—
Ks. Jan Dąbrowski w Lublinie		50.—
Generał Józef Piłsudski w Lublinie		15.—
Ks. Prałat Józef Kłos w Poznaniu		500.—
Korporacja „Lublinia” po likwidacji		40.—
P. A. Mossakowski, student K. U. L.		23.—
Koleżeńskie Zjednoczenie Jazłowieckie		100.—
Związek Wychowanki Sacré-Coeur		100.—
Prof. Ludwik Górski w Lublinie		100.—
Ks. S. Pszonka student K. U. L.		10.—
Zofja hr. Stadnicka z Osmolic		50.—
Zebrane przez p. Dickmanową w Warszawie		195.—
Panie Piotrowskie		10.—
Ks. Stefan Wydrowski w Pelplinie		25.—
Koło Młodzieży Wszechpolskiej w Lublinie		55.—
Ks. Stanisław Ufniański w Sosnowcu		100.—
Ks. Henryk Sekrecki, student K. U. L.		20.—
Prof. Stanisław Szober w Warszawie		5.40

Rok 1930 do dn. 1 maja 1930 r.

P. Mossakowski Alfred	Zł.	5.—
P. Prezes Wincenty Młynarski w Lublinie		50.—
P. Michał Chein w Lublinie		25.—
N. N.		20.—
Ks. Piotr Gintowt w Konopnicy		30.—
Gimnazjum Sióstr Sercanek w Zbylitowskiej Górze		300.—
Dr-ożka Klarnerowa w Lublinie		100.—
Ks. Michał Żukowski, student w Lublinie		100.—
Ks. Kan. Pajdowski w Lublinie		50.—
Ks. Stanisław Cieślak, student K. U. L.		50.—
Koło Polonistyczne Studentów K. U. L.		31.—
Dr-ożstwo Tymieńscy w Lublinie		25.—
Sodaliczka Akademickich w Lublinie		30.—

Ks. Brzózka	Zł. 10.—
W. Z.	1.—
Młodzież Akademicka K. U. L.	110.—
Ks. Stanisław Ufniański w Sosnowcu	25.—
P. Marja Girajtys w Lublinie	20.—
P. J. Orłowski w Lublinie	50.—
Zebranie towarzyskie u pp. Trzcinińskich	40.—
Tacka w kaplicy i drobne ofiary od dn. 1.IX.1928 do dn. 1 maja 1930 r.	1.048.84
Ze sprzedaży nalepek	167.—

Dary w naturze dla kaplicy uniwersyteckiej od dn. 1 maja 1928 r. do dn. 1 maja 1930r.

Aniela hr. Potulicka w Potulicach — monstrancję bronz.
fr. złoconą, Aniela hr. Potulicka w Potulicach — sukienkę haft.
zł. na puszke, P. Marja Jasińska w Warszawie, b. studentka
Kat. Uniw. Lub. — obrus ze szlakiem na ołtarz, P. Janina
Wącisizakowska w Puławach — obrus ze szlakiem na ołtarz,
Dr-owa Klarnerowa w Lublinie — obrus ze szlakiem na ołtarz,
P. Marja Girajtys w Lublinie — pokrowiec na ołtarz, P. Teo-
dor Białecki w Żabinie — numizmaty polskie srebrne.

Ofiary na sporządzenie kapy dla kaplicy uniwersyteckiej.

Prof. Wiktor Porzeziński — 100 zł., J. M. Ks. Rektor J.
Kruszyński 10 zł., Ks. Prok. J. Dunaj — Zł. 14. gr. 50, P. J.
Szpakowska — 5 zł., P. J. Wącisizakowska — 5 zł., P. A.
Musiałowa — 2 zł., Ks. Prof. J. Wiślicki — 5 zł., Prof. W.
Krzyżanowski — 5 zł., P. J. Trzebińska — 3 zł., P. M. Bekma-
nówna — 5 zł., Prof. S. Stroński — 5 zł., Prof. H. Życzynski
2 zł., Prof. Kukulski — 5 zł., Ks. Prof. P. Kremer — 5 zł.,
J. W. — 2 zł., X. Y — 5 zł., O. J. Woroniecki — 5 zł., Ks.
Prof. H. Insadowski — 5 zł., Prof. Białkowscy — 5 zł., H. R.
zł. 1. gr. 50, Ks. Prałat L. Kwiek — 5 zł., Ks. Ant. Kotyło —
5 zł., Ks. Michalewski — 4 zł., Ks. Kan. Fr. Tylus — 5 zł., Prof.
S. Szober — 10 zł., H. S. — 2 zł., J. K. — 1 zł., Ebbe — 1 zł.,
P. Antoni Szpakowski — 1 zł., Ks. Prof. H. Cichowski — 5 zł.,
Prof. B. Gruzewski — 10 zł., Prof. M. Popławski — 5 zł., Prof.
W. Hahn — 2 zł., Ks. Prof. J. Czuj — 5 zł., N. N. — 5 zł., P.
Urbanowicz — 5 zł., N. N. — 1 zł., N. N. — 2 zł., P. J. Don-
gon — 1 zł., P. M. Mazurkiewiczówna — 0.50 gr., Prof. B. Rut-
kiewicz — 5 zł., Ks. Prof. C. Lacrampe — 10 zł., Ks. Stan.
Czajka — 5 zł., od służby uniwersyteckiej — zł. 5, gr. 20, Paweł
Tubek — 2 zł., Siostry służebne — 10 zł., Rozalja Ciesielska —
2 zł., Prof. K. Chyliński — 10 zł., N. O. P. — 5 zł., H. J. — 3 zł.,
Pracownicy kolejowi z listy P. Skiby — zł. 29.05, P. P. Ko-
złowsy — 10 zł.

Fundacje sal

od 1 maja 1928 r. do 30 września 1929 r.

Sala im. J. E. Ks. Bp. Marjana Fulmana.

Komitet uczczenia 10 lecia J. E. Ks. Bp. Marjana
Fulmana Zł. 3.800.—

Sala im. P. P. Braci Górskich.

P. Prof. L. Górski Zł. 2.000.—
P. Stanisław Górski 3.750.—

Sala im. Stanisława Hozjusza

P. Aniela hr. Potulicka Zł. 6 000.—

Sala im. Adama Mickiewicza.

P. Stanisław Wessel Zł. 6.000.—

Sala im. Księcia Czesława Światopełk-Mirskiego.

Księżna Marja Czesławowa Mirska Zł. 1.000.—
Książę Józef Mirski 3.000.—
P. Prof. L. Górski 1.250.—

Sala im. Prof. Wiktora Porzezińskiego.

Książę Prof. Wydziału Teologicznego Zł. 1.000.—
Książę Prof. Wydziału Prawa Kanonicznego 391.—
P. P. Profesorowie, Asystenci i Lektorzy Wydziału
Nauk Humanistycznych 1.228.55
P. P. Profesorowie, Asystenci i Lektorzy Wydziału
Nauk Ekonomicznych 405.70

Sala im. Aleksandra hr. Przezdzieckiego.

P. Zofja Księżna Czetwertyńska Zł. 3 000.—
P. Rajnold hr. Przezdziecki 2.000.—
P. Stefan hr. Przezdziecki 1 500.—
P. Rajnold hr. Przezdziecki od rodziny 2.500.—

Sala im. Książąt Sanguszków.

Książę Roman Sanguszko Zł. 6.000.—

Sala im. Juliusza Słowackiego.

Tow. Przyjaciół Nauk Zł. 129.—
Akademicki Komitet uroczystości J. Słowackiego 61.16

Sala im. Junoszy Szaniawskiego

Komitet odnowienia pomnika J. Szaniawskiego za
pośred. P. Edwarda Kołaczkowskiego Zł. 1.838.50
Ksiądz Kanonik Kobyliński w Siedlcach 31.—

Sala im. Księdza Wawrzyniaka.

Centrala Rolników za 1 akcję Zł. 85.—

Sala im. Zofji z hr. Rostworowskich Wesslowej.

P. Stanisław Wessel Zł 5.000.—

Składki Członkowskie

od dn. 1 maja 1928 r. do dn. 1 października 1929 r.

1. Członkowie Fundatorzy.

Magistrat m. Lublina Zł. 7.000.—

2. Członkowie Dożywotni.

Ks. Dr. Emil Szramek z Katowic	Zł. 1.500.—
Kapituła Włocławska	400.—
P. Józef Dembiński w Górach	2.000.—
P. Henryk Dembiński w Krakowie	1.000.—
P. Witold hr. Łoś	2.000.—
P. Stanisław Czacki w Porycku	500.—
P. Michał Popiel w Wójczy	2.000.—
P. Paweł Gutowski w Lublinie	1.352.—
P. August hr. Cieszkowski w Wierzenicy	2.000.—
P. Emanuel Małyński w Bereźnie	1.000.—
Związek Ziemian Wołynia	500.—
P. Stanisław Godlewski w Warszawie	1.000.—
P. Pawłowa Rolandowa	1.000.—
P. Rulikowski Zygmunt z Mełgwi	800.—
P. August Popławski w Warszawie	1.000.—
P. hr. Szeptycki w Łabuniach	1.000.—
P. Piotr Pruszyński w Woronowie	2.000.—

3. Członkowie Czynni.

Maj 1928 r.

P. Dr. Piotr Olszewski w Włocławku	Zł. 100.—
Powiatowa kasa komunalna w Ostrowie Pozn.	50.—
Urząd gminy Brzeziny pow. lubelski	50.—
Magistrat miasta Bytom Nowy kasa gminna	150.—
Ks. Prałat Antoni Rewera w Sandomierzu	50.—
Wydział powiatowy w Kościanie	50.—
Wydział powiatowy w Gostyniu	50.—
P. Stanisław Bielski w Lublinie	50.—
Magistrat miasta Wejherowa	100.—
Związek Pracowników Notarjatu i Hipoteki w Lublinie	50.—

Czerwiec 1928 r.

P. Stanisław Turno w Poznaniu	Zł.	150.—
Siostry III Zakonu Św. Dominika we Lwowie		50.—
P. Rejent Andrzej Sitowski w Janowie Lub.		50.—
P. Zdzisław Siekierzyński w Opolu lub.		100.—
Wydział powiatowy w Kępnie		55.—
Urząd gminy w Bełżycach		92.50
Urząd gminy w Grodźcu koło Będzina		50.—
P. Michał hr. Sobański w Warszawie		50.—
P. Witold Wilkoszewski w Grabowie Król.		150.—
P. Jan hr. Żółtowski w Czaczu		150.—
P. Jan Szczaniecki w Nawrze		150.—
Ks. Antoni Skowronek w Lublinie		50.—
P. Gustaw Swida w Wierzbrowicach		150.—
Wydział Powiatowy Sejmiku w Białej Podlaskiej		50.—
P. A. Żółtowski w Jarogniewicach		200.—

Lipiec 1928 r.

Miejska kasa główna w Wejherowie	Zł.	50.—
Dr. Stanisław Żółtowski w Wargowie		200.—
Ks. Karol Makowski Rektor Sem. Częstochowskiego w Krakowie		40.—
Wydział powiatowy Katowice — Wieś		50.—

Sierpień 1928 r.

Ks. Prał. B. Czerkiewicz w Kielcach	Zł.	50.—
Ks. Dr. Władysław Tomalka w Krakowie		20.—
Urząd gminy Niedzwica pow. Lub.		150.—

Wrzesień 1928 r.

Wydział powiatowy w Nowem Mieście	Zł.	50.—
P. Zofja Kijokowa w Lublinie		50.—
Ks. Dr. Stanisław Zajac w Częstochowie		50.—
P. Prezes Wincenty Młynarski		25.—

Listopad 1928 r.

Ks. Jan Tomaszewski w Częstochowie	Zł.	50.—
Kasa gminna Nowy Bytom		50.—
Ks. Bronisław Swirszczewski w Miechowie		100.—
Ks. Prałat Złotkowski z Kulesz		200.—
Magistrat miasta Chełmna		50.—
Ks. Władysław Tomalka w Krakowie		20.—
Powiatowa kasa komunalna w Chojnicach		50.—
Powiatowa kasa komunalna w Tczewie		100.—

Grudzień 1928 r.

Ks. Andrzej Gromadzki w Dolinie	Zł.	50.—
Urząd gminy Brzeziny		50.—
Ks. Proboszcz Stanisław Adamczyk w Konecku		50.—

Styczeń 1929 r.

Wydział powiatowy w Strzelnie	Zł.	50.—
P. Jadwiga Nekanda-Trepka w Jeżowie		50.—
Stow. Mężczyzn pod wezwaniem Św. Józefa w Tczewie		50.—
Wydział powiatowy Sejmiku w Płocku		50.—
J. E. Ks. Arcyb. Hryniewicki we Lwowie		50.—
J. E. Ks. Bp. Adolf Jełowicki w Lublinie		50.—
Pow. kasa komunalna w Nowem Mieście n/Drwęcą		50.—
Ks. Prałat Marjan Nassalski w Częstochowie		50.—
Ks. Prałat Ant. Grochowski		50.—
Ks. Prob. Szymon Wołoszewicz z Ostrowąsa		60.—
Ks. Prałat Kazimierz Bączkiewicz w Warszawie		50.—

Luty 1929 r.

Ks. Prałat M. Glinka w Kocku	Zł.	50.—
Ks. Kan. Józef Kobylński w Siedlcach		50.—
Ks. Prał. B. Czerkiewicz w Kielcach		50.—
J. E. Ks. Bp. Czesław Sokołowski w Siedlcach		50.—
Ks. Chmielecki z Radomna		100.—
S. S. III Zakonu Św. Dominika we Lwowie		50.—
P. Karol hr. O'Rourke, maj. Wsielub		50.—
Kasa komunalna Katowice — Wies		50.—
P. Wiktor Łuniewski		50.—
P. Kamiński Brunon		50.—
P. Śliwowski Kazimierz		50.—
Ks. Władysław Tomalka w Krakowie		50.—

Marzec 1929 r.

Urząd Gminy Sudobicze	Zł.	50.—
Syndykat Rolniczy w Częstochowie		50.—
Ks. Andrzej Biliński w Bochni		50.—
Magistrat miasta Gostynia		100.—
P. Antonina Mańkowska w Brodnicy		50.—
P. Edward Hr. Poniński w Piotrkowicach		50.—
J. E. Ks. Arcyb. P. Mańkowski		100.—
P. Prez. Wincenty Młynarski		50.—
P. Dyr. Michał Michniewski		100.—

Kwiecień 1929 r.

Magistrat m. Parczewa	Zł.	50.—
Wydział powiatowy Sejmiku Węgrowskiego		50.—
Wydział powiatowy w Pleszewie		200.—
Magistrat m. Częstochowy		200.—
Ks. Kan. W. Starzomski w Opocznie		50.—
Książę Krzysztof Radziwiłł w Staszowie		100.—
Sodaliczja Marjańska na Jasnej Górze		50.—
Kasa gminna m. Nowy Bytom		50.—
Ks. Rektor A. Lipiński w Janowie Podlaskim		100.—
Powiatowa Kasa Komunalna w Gostyniu		50.—
Urząd Gminy Jastków		50.—

Maj 1929 r.

Wydział Powiatowy w Szubinie	Zł. 250.—
Magistrat m. Pakości	50.—
Związek Pracown. Notarjatu i Hip. w Lub.	50.—
P. Tekla Dębska	50.—
P. Stanisław Bielski w Lublinie	50.—

Czerwiec 1929 r.

Wydział Powiatowy w Kościanie	Zł. 50.—
Ks. Prałat J. Zelbo w Horodyszczu	200.—
Ks. Prałat J. Grabowski w Janowie Podlaskim	25.—
Ks. Prałat Tadeusz Osiński	50.—

Lipiec 1929 r.

Urząd Gminy w Bełżycach	Zł. 50.—
Ks. Prałat J. Grabowski w Janowie Podlaskim	25.—
Wydział Powiatowy w Grójcu	200.—
Urząd Gminy Niedrzwica	50.—

4. Członkowie wspierający.

Maj 1928 r.

Magistrat m. Pogorzeli	Zł. 20.—
Magistrat m. Wronki	10.—
Wydział Powiatowy w Międzychodzie	100.—
P. Wacław Nawrot w Lublinie	5.—
P. Edward Pokorny w Lublinie	5.—
Wydział Powiatowy w Inowrocławiu	5.—
Powiatowa Kasa Komunalna w Odolanowie	5.—
P. Kazimiera Bielska w Lublinie	5.—
P. Marja Zarańska w Lublinie	5.—

Lipiec 1928 r.

P. Witold Korzeniowski w Warszawie	Zł. 10.—
Ks. Kan. Adolf Modzelewski w Płocku	5.—

Sierpień 1928 r.

P. Miecz. Łętowski w Warszawie	Zł. 5.—
P. Eugenja Łuba w Warszawie	5.—
Ks. Dr. P. Ryłko w Witanowicach	5.—
Ks. Józef Mańkiewicz w Kramsku	10.—
P. Marja Baryszowa w Częstochowie	5.—
P. J. Waligórzanka w Warszawie	5.—
Ks. Koneczny w Rysinie	5.—

Wrzesień 1928 r.

Magistrat m. Wronki	Zł. 10.—
Ks. Prob. M. Śmiechowski w Bidzinach	5.—

Październik 1928 r.

P. Zygmunt Sierosławski, Tomaszów Lubelski . . . Zł. 10.—

Listopad 1928 r.

Ks. Prob. Jan Kwarciański z Kanina Zł. 5.—
 P. Antoni Hała w Sosnowcu 5.—
 Magistrat m. Wrześni 25.—
 Ks. Wład. Popkiewicz w Podhajcach 5.—
 Urząd paraf. Dąbrowa koło Tarnowa 30.—
 P. Stanisław Kwiatkowski z Włocławka 10.—

Grudzień 1928 r.

Ks. Stanisław Kamiński w Bystrzycy Zł. 5.—
 Ks. Czesław Bociański w Łukowie 15.—
 Ks. Prałat W. Czeżot w Pińsku 15.—
 Ks. J. Brezko w Nowogrodku 15.—
 Ks. A. Jatowt w Dąbrowie Zielonej 15.—
 Ks. Prałat Wł. Jasiński w Łodzi 15.—
 Ks. Jan Cyranowski Prob. w Uniejowie 15.—

Styczeń 1929 r.

P. Józef Chyliński w Warszawie Zł. 20.—
 Ks. Fr. Wawrzyniak w Dziekanowicach 5.—
 Ks. Stanisław Czyżewski w Suwałkach 15.—
 P. Helena Miklaszewska w Łodzi 15.—
 Ks. Stanisław Frackiewicz w Sieradzu 10.—
 Ks. Antoni Kresa w Janowie Podlaskim 15.—
 Ks. Dr. Ryłko w Witanowicach 5.—
 Ks. Franciszek Malarczyk w Sandomierzu 20.—
 Ks. Wal. Mucha w Luszowicach 20.—
 P. Eugenia Łubowa w Warszawie 10.—
 Ks. Jan Koziół w Szczawnicy 15.—
 Ks. Piotr Podolski w Orlinowie 10.—
 Ks. T. Migasiewicz w Gomolinie 5.—
 Ks. St. Rybka w Modliborzycach 10.—
 Ks. Kazimierz Sykułski w Radomiu 25.—
 P. Józef Wisłocki w Kraśniku 15.—
 Ks. Stanisław Rodak w Wilczyskach 20.—
 Wydział powiatowy w Dubnie 150.—
 Ks. Wacław Rybarski w Slesinie 15.—
 Ks. Franciszek Zawisza w Laszkach 5.—
 Ks. R. Steinstorfer w Odporyszowie 15.—
 Ks. Rechciński w Czarnożyłach 15.—
 Magistrat m. Pniewy 15.—
 Pan Adolf Rudzki w Rudzie Wielkiej 20.—

Luty 1929 r.

Ks. Zdzisław Ługowski w Sosnowcu	Zł.	15.—
Ks. Prob. St. Niedźwiecki w Rakowie		15.—
Ks. Wojciech Zabawiński w Zgórsku		10.—
Ks. Prof. A. Nodzyński w Włocławku		15.—
Ks. Józef Rojek w Siedliszch Bogusz.		15.—
Ks. Prob. Wł. Ulatowski w Strzałkowie		10.—
Ks. Stanisław Wilk w Łodzi		20.—
Ks. Edward Pykosz w Płazkowej		20.—
Ks. Antoni Rewera w Sandomierzu		15.—
Ks. Marcei Grajewski w Sandomierzu		20.—
P. Zyg. Sierostawski w Tomaszowie Lub.		10.—

Marzec 1929 r.

Ks. Dr. Michał Rec w Tarnowie	Zł.	10.—
Ks. Dr. Stanisław Sendys w Cmielowie		10.—
Magistrat m. Przasnysza		20.—
Ks. Ludwik Kowieski w Nieporęcie		15.—
Ks. Antoni Byszewski w Borzymowicach		20.—
Magistrat m. Wolsztyna		5.—
Ks. Dr. Józef Lubelski w Tarnowie		10.—
Wydział Powiatowy w Płońsku		5.—
Wydział Powiatowy w Śremie		10.—

Kwiecień 1929 r.

Ks. Antoni Kuryłowicz w Grodnie	Zł.	20.—
P. Tadeusz Ansorge z Częstochowy		5.—
P. Jan Dzwigalski w Częstochowie		5.—
P. Grzędziński Rejent w Częstochowie		5.—
P. Józef Barylski w Lisińcu		5.—
Ks. Wacław Kunert w Warszawie		15.—
Wydział Powiatowy w Nowym Tomyślu		15.—

Maj 1929 r.

P. Stanisław Brzeziński, Sędzia w Lublinie	Zł.	20.—
P. Skurczyński w Częstochowie za poś. P. Z. Glice		5.—
P. A. Januszewski w Częstochowie za poś. P. Z. Glice		5.—
Pow. Kasa komunalna w Odolanowie		5.—
P. Terlecki w Częstochowie za pośr. P. Z. Glice		5.—
P. Dzikowski w Częstochowie za pośr. P. Z. Glice		5.—
P. Marja Zarańska w Lublinie		5.—
P. Dr. Borkowski w Częstochowie za pośr. P. Z. Glice		5.—
P. Wacław Nawrot w Lublinie		5.—
P. Z. Glice w Częstochowie		5.—
P. Edward Pokorny w Lublinie		5.—
Magistrat m. Wrześni		25.—
P. Dr. Wasilewski za pośr. P. Z. Glice		5.—
Komunalna kasa powiatowa w Inowrocławiu		5.—

Czerwiec 1929 r.

P. Miecznikowa w Częstochowie	Zł.	5.—
P. Kolasiński w Częstochowie		5.—

Lipiec 1929 r.

Magistrat m. Pogorzeli	Zł.	20.—
Ks. K. Suszczyński w Gorzycach		48.—

Sierpień 1929 r.

Ks. Kazimierz Kowrecki w Krewie	Zł.	10.—
Ks. B. Kaprański w Horodcu		5.—
Ks. Dr. Dragan w Janowie Podlaskim		10.—
P. Eleonora Malawska w Nałęczowie		20.—
Ks. Antoni Haze w Warszawie		10.—
Ks. Jachowski Leon w Iłowie		10.—

Wrzesień 1929 r.

P. Gawroński, Mecenaz z Częstochowy za pośr. P. Z. Glice	Zł.	5.—
P. Dr. Wasilewska z Częstochowy za pośr. P. Z. Glice		5.—
P. Wolański z Częstochowy za pośr. P. Z. Glice		5.—
P. Piotr Kubicki za pośr. P. Z. Glice		5.—

5. Koła członków wspierających.

Maj 1928 r.

Koło księży Dek. Mstowskiego za pośr. ks. dziek. J. Łabędy z Rędzin	Zł.	50.—
Koło Księży Dek. Sandomierskiego za pośr. Kurji Diecezjalnej		40.—
Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. ks. dziek. W. Wojciechowskiego		20.—
Koło Księży Dek. Zamojskiego za pośr. ks. W. Go- lińskiego w Łabuniach		50.—

Czerwiec 1928 r.

Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	Zł.	20.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. Dz. H. Zielińskiego		78.—

Lipiec 1928 r.

Bolesławickie Koło Księży za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	Zł.	20.—
--	-----	------

Sierpień 1928 r.

Bolesławieckie Koło Księży za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	Zł. 20.—
Radziejowskie Koło Księży za pośr. Ks. Ign. Ma- jewskiego	60.—
Wieruszowskie Koło Księży za pośr. Ks. H. Zieliń- skiego	84.—

Wrzesień 1928 r.

Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. Dz. H. Zielińskiego	Zł. 42.—
--	----------

Październik 1928 r.

Bolesławieckie Koło Księży za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	Zł. 40.—
Koło Księży w Izbycy Kujawskiej za pośr. Ks. Kan. Chytrzyńskiego	50.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. H. Zielińskiego	42.—

Listopad 1928 r.

Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. H. Zielińskiego	Zł. 42.—
Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	20.—
Koło Księży Dek. w Szczepieszyńcu	55.—
Koło Księży Dek. Puławskiego	40.—
Koło Księży Dek. Tomaszowskiego za pośr. Ks. Dziek. Juljana Bogutyna	55.—

Grudzień 1928 r.

Koło Ks. Prefektów w Częstochowie za pośr. Ks. Sobańskiego	Zł. 60.—
Koło Księży Dek. Gidelskiego za pośr. Ks. Maciaszka	120.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. Dziek. H. Zielińskiego	42.—
Koło Księży Dek. Pacanowskiego za pośr. Ks. A. Adamka	50.—
Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	20.—

Styczeń 1929 r.

Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. W. Wojciechowskiego	Zł. 20.—
Koło Diecezjalne Księży Katechetów w Katowicach za pośr. Ks. Gniłki w Król. Hucie	75.—

Luty 1929 r.

Koło Księży Dek. Siedleckiego za pośr. Ks. Kan. J. Kobylińskiego	Zł. 50.—
Koło Księży Dek. Tureckiego za pośr. Kanonika M. Majewskiego	50.—
Koło Księży Dek. Soleckiego za pośr. Ks. P. Zdzieb- iowskiego	50.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. Dziek. H. Zielińskiego	141.—
Bolesławickie Koło Księży za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	20.—
Koło Księży Dek. Dąbrowskiego za pośr. Ks. Ligęzy	50.—
Koło Księży Dek. Iłżeckiego	65.—
Koło Księży Dek. Koprzywnickiego za pośr. Kurji Sandomierskiej	50.—
Koło Księży Dek. Chodeckiego za pośr. Ks. Dziek. W. Kwiecińskiego	50.—
Koło Księży Dek. Piotrków-Kujawski za pośr. Ks. Wł. Kubickiego	150.—

Marzec 1929 r.

Koło Księży Dek. Uniejowskiego za pośr. Ks. J. Cy- ranowskiego	Zł. 50.—
Koło Księży Dek. Jedlińskiego za pośr. Ks. Dziek. Gó- rańskiego	50.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. H. Zielińskiego	42.—
Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. Wojciechowskiego	20.—
Koło Księży Dek. Zbąszyńskiego za pośr. Ks. Dziek. Zakrzewskiego	62.—
Sod. Pań pod wezw. Królowej Korony Polskiej za pośr. P. M. Hauke w Warszawie	50.—
Arcybractwo Różańcowe w Częstochowie na Jasnej Górze za pośr. P. Z. Glice	100.—
Radomskie Koło księży za pośr. Ks. Dziek. P. Górskiego	50.—

Kwiecień 1929 r.

Koło Księży Dek. Hrubieszowskiego, za pośr. Ks. Juścińskiego	Zł. 50.—
Koło Księży Dek. Kosowskiego za pośr. Ks. Dziek. Kosowskiego	50.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. Dziek. H. Zielińskiego	42.—
Koło Księży Dek. Opoczyńskiego za pośr. Ks. Dziek. Starzomskiego	50.—
Koło Księży Dek. w Tarnowskich Górach za pośr. Ks. Kan. Lewka	120.—

Koło Ks. Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	Zł. 20.—
Koło Księży Dek. Widawskiego za pośr. Ks. Dziek. Wronowskiego	50.—
Urząd Dziekański w Makowie Podg.	55.—
Koło Księży Dek. Będzińskiego za pośr. Ks. Prał. A. Zimniaka	50 —
Koło Księży Prof. Sem. Duch. w Kielcach	60.—
Sod. Mar. Pań ziemi Kieleckiej za pośredn. P. H. Morstinowej	50.—

Maj 1929 r.

Koło Księży Dek. w Liwie za pośr. Ks. Dziek. Prał. Leszczyńskiego	Zł. 80.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. Dziek. H. Zielińskiego	42.—
Koło księży dek. Białostockiego za pośr. Ks. Dziek. A. Chodyko	50.—
Koło Księży Dek. Biłgorajskiego za pośr. Kurji diec. Lubel.	50.—
Koło Księży Dek. Puławskiego za pośr. Kurji diec. Lub. Koło Księży Dek. Szczepieszyńskiego za pośr. Kurji diec. Lubel.	45.— 55.—
Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	20.—
Koło parafjalne w Krotoszynie za pośr. Ks. Prob. Stańkowskiego	91.—
Koło Księży Dek. Kurowskiego za pośr. Ks. Kryckiego Koło Księży Dek. Skrzyneckiego za pośr. Kurji San- domierskiej	50.— 150.—
Ks. Szopiński z Ameryki składki członkowskie . . .	2,139.96
Koło Księży Dek. Jedwabińskiego za pośr. Ks. J. Wałajtis'a	50 —

Czerwiec 1929 r.

Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. H. Zielińskiego	Zł. 35.—
Koło Księży Dek. Nieszawskiego za pośr. Ks. S. Czakięgo Koło Księży Dek. Kcyńskiego za pośr. Ks. Dziek. Opieńskiego	50.— 52.—
Koło Alumnów Sem. Duch. w Janowie Podlaskim . . .	50.—
Koło Księży Dek. Nakielskiego za pośr. Ks. Dziek. Robowskiego	80.—
Kasa kościelna w Dłużynie	20.—
Stow. Mężów Kat. w Częstochowie par. Św. Rodziny za pośr. P. Z. Glice	50.—
Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. W. Wojciechowskiego	20.—
Stow. Mężów Kat. w Częstochowie par. Św. Zygmunta za pośr. P. Z. Glice	50.—
Koło Opatowskie T-wa Przyj. U.L. za pośr. Ks. Pióro	140.—

Lipiec 1929 r.

Koło Księży Dek. Tarnogrodzkiego za pośr. Ks. A. Chotyńskiego	Zł.	50.—
Koło Księży Dek. Łęczyńskiego za pośr. Ks. W. Krasuskiego		100.—
Koło Księży Profesorów Sem. Duch. w Włocławku		50.—
Koło Księży Dek. Olkuskiego za pośr. Ks. Dr. Frelka		50.—
Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego		20.—
Koło Księży Dek. Czarkowskiego za pośr. Ks. Dziek. Rosenberga		50.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. Dziek. H. Zielińskiego		37.—
Koło Księży Dek. Lipnowskiego za pośr. Ks. Dziek. J. Ryglewicz		64.—
Koło Księży Dek. Gidelskiego za pośr. Ks. Dziek. Maciaszka		300.—
Koło Księży Profesorów Semin. Duch. w Gnieźnie za pośr. Ks. Aleksandra Żychlińskiego		50.—

Sierpień 1929 r.

Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	Zł.	20.—
Ks. J. Figwer w Stryzowie od Dekanatu Suskiego		85.—

Wrzesień 1929 r.

Koło Księży Dek. Bydgoskiego za pośr. Ks. Dziek. A. Tyrakowskiego	Zł.	50.—
Koło Księży Dek. Wieruszowskiego za pośr. Ks. Dziek. H. Zielińskiego		37.—
Koło Księży Dek. Bolesławickiego za pośr. Ks. Dziek. W. Wojciechowskiego	Zł.	20.—
Koło Księży Dek. Jasielskiego za pośr. Ks. Dziek. Dietschka		35.—
Koło Księży Dek. Ostrogskiego		50.—
Koło Księży Dek. Rówieńskiego za pośr. Ks. Dziek. Syrewicza		50.—

Składki Księży biorących udział w fundacji sali Im. Ks. Idziego Radziszewskiego do dn. 1 października 1929 r.

Ks. Zyg. Adamczewski w Puławach	Zł.	150.—
Ks. Nikodem Ast w Choceniu		50.—
Ks. Ant. Bajko w Krasnymstawie		125.—
Ks. Józef Bielawski we Włocławku		150.—
Ks. Franciszek Bobiński—Końskie		25.—
Ks. Jan Czajkowski w Łomży		150.—

100
27/613757/186

Ks. Stanisław Czyżewski w Suwałkach	Zł. 140.—
Ks. Antoni Chmielewski w Łucku	150.—
Ks. Józef Czerniawski w Grodnie	150.—
Ks. Józef Cieśllicki w Lublinie	30.—
Ks. Jan Ellert w Wilnie	100.—
Ks. Stanisław Forys w Rossoszu	25.—
Ks. Edward Gielniewski w Kielcach	150.—
Ks. Piotr Gintowt w Konopnicy	150.—
Ks. Stefan Grelewski w Radomiu	30.—
Ks. Lucjan Górniecki w Lublinie	50.—
Ks. Konstanty Harasim w Wierzbnie	125.—
Ks. Aleksander Grabowski w Warszawie	150.—
Ks. Eugeniusz Kłoskowski w Łomży	150.—
Ks. Piotr Kałwa w Lublinie	150.—
Ks. Henryk Kaczorowski we Włocławku	150.—
Ks. Michał Klepacz w Kielcach	150.—
Ks. Antoni Kresa w Janowie Podlaskim	150.—
Ks. Michał Krzywicki w Pińsku	150.—
Ks. Eugeniusz Kapusta w Ostrowcu	20.—
Ks. Bolesław Kunka, Włocławek	150.—
Ks. Antoni Lewosz w Wilnie	150.—
Ks. Stanisław Mystkowski w Warszawie	150.—
Ks. Karol Mareś w Kraczewicach	150.—
Ks. Antoni Marchewka w Sosnowcu	150.—
Ks. Sylwester Małachowski	125.—
Ks. Michał Morawski we Włocławku	25.—
Ks. Antoni Niemancewicz w Lublinie	150.—
Ks. Strumiło-Pietraszkiewicz w Połoneczce	100.—
Ks. Antoni Ruran w Warszawie	100.—
Ks. Polikarp Rowicki w Janowie Podlaskim	45.—
Ks. Piotr Rynkiewicz w Wilnie	150.—
Ks. Piotr Stopniak w Lublinie	150.—
Ks. Władysław Szpacyński w Włodzimierzu	150.—
Ks. Piotr Stokrocki w Abramowie	150.—
Ks. Antoni Święcicki w Garwolinie	150.—
Ks. Antoni Szyszko w Krotoszynie	25.—
Ks. Józef Sznuro w Radomiu	125.—
Ks. Władysław Stefanowicz w Nieświeżu	70.—
Ks. Aleksander Syczewski w Jaznie	50.—
Ks. And. Szklarski w Siedlcach	150.—
Ks. Władysław Suszyński w Wilnie	150.—
Ks. Stanisław Syroki w Janowie	50.—
Ks. Antoni Tworek w Barlinie (Francja)	100.—
Ks. Kazimierz Woźnicki w Łucku	25.—
Ks. Stefan Wojnarowski w Łodzi	100.—
Ks. Stanisław Wojsa w Włocławku	150.—
Ks. Stanisław Zajac w Częstochowie	100.—